Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Majer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאָדער פאָלקסבלאַט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 46/1341	Łódź, Środa 22 lutego 1928 r.	זעקסטער יאהרגאַנג	לאדז, מיטוואך א שבט תרפ"ח	Nr. 46/1341

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24.

ליסטע 5

יודישער ארבייטער וואהל-קאמיטעט

„פועלי-ציון"

הויפט=וואהל-ביוראָ:

14 פיראמאוויטשא 14.

פ׳ הארמאניע-זאל, נארוטאוויטש 20. ●● פרייטאג, דעם 24. פעברואר, 7 אוונט

בונד אָדער משפט פון דער יודישער ארבייטער-עפענטליכקייט

אייסטרעטען וועלען די ח"ח: נתן בוקסבוים, יוסף ראזען (ווארשא), ראטמאן ב. שאפירא, ח. בראנד.

טעזען: 1) פארוואס איז נישט צושטאנד געקומען דער בלאק צווישען „פועלי ציון" און „בונד", 2) בונדיש-פעפעסישע פאראייניגונג. 3) בונדישע טעאָריע און בונדישע פראקטיק. 4) די צעשטערונגס-ארבייט פון בונד אין די פראָפ. פאראיינען. 5) בונדישע שול-פאליטיק. 6) בונדישע וואהל-מלאכה: א) מאַקאוו, כעלם, פינטשעוו; ב) קינאָס, מעגאפאנען, אקסען, אייזלען, קארוזעלעס א. ד. גל., ג) בונדישע וואהל-ליטעראטור לויט׳ן נוסח און סטיל פון שמ"ר. 7) „בונד" אויף וועג צום „פאלקיזם". 8) דער ענטפער פון דער יודישער ארבייטענדער מאסע.

בילעטען צום פרייז פון 50 גר. ביז 1.50 צו בעקומען אין הויפט-וואהל-ביורא (פיראמאוויטש 14) און אינ׳ם טאג פון משפט ביי דער קאסע פון פילהארמאניע-זאל (נארוטאָוויטש 20).

ליסטע 5

18 יוד. וואהל-קאמיטעט ביים בלאק פון די נאצ. מינדערהייטען 18

מארגען, דאנערשטאג, דעם 23-טען ה. ח., 8.30 אין אָוועגד וועט פארקומען אין זאל „קאלאסעאום" זאכאדניא 53

א גרויסער פרויען=וואהל=מיטינג

מיט דער בעטייליגונג פון פרוי ראטמאן רחל שטיין, פרוי ד"ר סירקין פון ווארשא און אנדערע.

איינגאנג נאר פאר וועהלערינס.

33 שטימט פאר ליסטע אלגעמ. יודיש-נאציאנ. וואהל-בלאק צום סיים און סענאט אין לאדז, מאניושקי 5. טעלעפאן 88-70.

היינט, מיטוואך, דעם 22. פעברואר ד. י. 1 א זייגער בייטאג קומט פאר אויף מאניושקי 5

א גרויסע וואהל=קאנפערענץ

פון גאנצען לאדזער קרייז, צו וועלכער עס דארפען קומען פארשטעהער פון די וואהל-קאמיטעטען אין בזשעזשין, לוטאמירסק, קאנסטאנטינאוו, אלעקסאנדראוו, זגיערזש, פאביאניץ, טושין, קאלושקי, לאסק, יעזשוב, גלאוונא, סטריקאוו א. אנד.

280

שטימט פאר ליסטע 33

Pani Szulmanowej i Pannie Marcie Kirszenbaum

z powodu śmierci Ich Ojca

b. p. CHAIM CHILA KIRSZENBAUMA

wyrażamy głębokie współczucie i żal

Lekarze i współpracownicy

271 Lecznicy przy ul. Zgierskiej 17.

שטימט פאר ליסטע 33 | אלגעמיינער יודיש = נאציאנאלער וואהל = בלאק צום סיים און סענאט אין לאדז. | שטימט פאר ליסטע 33

אכטונג שייבלערס ראַיאָן!

מיר מאכען בעקאנט, אז ביי אונז איז געשאפען געוואָרען א וואהל-קאמיטעט פונ׳ם אלג. יוד. נאצ. בלאק און אויף היינט, 7.30 אין אָוועגד רופען מיר א גרויסען וואהל=מיטינג פאר קליינהענדלער, טאָרג- און מארק-שטעהער אין לאָקאל „יסודי התורה", קילינסקי 116. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה: אדוו. ווייצמאן, ד"ר הערשפינקעל, ג. וואלמאן, מ. בענדעל, לייב גערעכט, זילבערשטיין, פרנס מ. גאָלדבערג א. א. יודען פון שייבלערס ראיאן, קומט מאסענווייז!

280 וואַהל=קאמיטעט פון שייבלערס ראַיאָן.

מאמאזש=און הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמידגעלד

בעגעלניאנא 6, טעל. 89-51

יומקנבייגער - פערקריטונגען, יאראליזען, נערוועז-שמערצען, ...

... פון 3—5 נאָכמ

Dr. med.

BRAUN

פאלודניאוואַ 38.

טעלעפאן 26-40

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הער-אויספאל)

... פון 9—11 פריה און פון 3—5 שפעטער.

33 היינט — א — גרויסע בעראטונג 33 פון פארשטעהער פון בתי-התפלות

היינט, מיטוואך, 7 אין אָוועגד רופט דער אלג. יוד. נאצ. בלאק אין לאָקאל פון דער „אגודה", נארוטאָוויטשא (דזיעלנא) 11

א בעראטונג פון אלע לאדזער בית-התפלה-גבאים

אויף וועלכער ס׳וועלען בעהאנדעלט ווערן זעהר וויכטיגע פראַגען.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער בעראטונג ווערען ערווארט א גרויסע צאָהל פאָרשטעהער פון די בתי-התפלות.

283

בעקאנטמאכונג.

זעמטליכע בעלי-חובות פון

שמואל בערלינערמאן

21 ברזשעזשינער 21

ווערען אויפגעפאָדערט אונבעדינגט אין זייערע אייגענע אינטערעסען צו קומען דאנערשטאג, דעם 23. פעברואר ד. י., 9 א זייגער אָוועגד אין לאָקאל פון פאבריקאנטען-פעראיין, זאכאדניא 68, כדי אנצונעהמען אַן ענטגילטיגען בעשלוס אין דער פראגע פון ש. בערלינערמאן.

697

גלייכצייטיג ווערט ה׳ ש. בערלינערמאן אויפגעפאָדערט, כדי זיך צו פארשטענדיגען רעזולטאטיוו מיט׳ן קאמיטעט פון די בעלי-חובות אין משך פון 24 שעה. אין געגענפאל, וועלען געגען איהם גלייך אנגעווענדעט ווערען די שארפסטע ריקזיכטסלאָזע געריכטליכע סאנקציעס. דער קאמיטעט.

גומע=זוילען און לייווינד (ברעזענט) צו לייווינד=שיך (לודאווע)

דעם בעסטען סארט עמפפעהלט די פירמע:

EICHENBAUM i FEIGENBAUM

WARSZAWA, Franciszkańska 22, tel. 404-79.

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביי דער פאך-קאמיסיע פון פארלעך- פאר מיין נישט טאקטישע האנדלונג ביים, ל׳צוצוטען שטרייק און פערזיכער, אז אזעלכעס וועט מעהר נישט פארקומען. גלייכצייטיג זאג איך צו אויסצופיהרען אלע התחייבות׳ן, וואס יער פעראיין וועט אויף מיר ארויפלעגען.

281 מיט אכטונג אברהם גאלדבערג.

יוד. י. אינפעלד

42 .וסכאדניא 42.

200 זל. בעלוינונג!

אריבערגעהענדיג פון פולנאצנא 7 ביז אויף פולנאצנא 8 בין איך געפאלען און פארלוירען

א סיגארעטען - טאש

וואס האט פאר מיר א גרויסען ווערט אלס אנדענקען. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען דער אויבּיגער בעלוינונג אבצוגעבען צו געלרובין, אויף פולנאצנא 7 אין פראנט-געשעפט.

278

בעמערקונג: ווער עס וועט מיר בלויז אנווייזען ווע-גען דער זאך וועל איך גוט בעלוינען.

פראיעקט פון אלגעמיינער ענטוואפנונג

האבען די סאוויעטען אריינגעטראגען אין פעלקער-בונד.

ג ע נ ף, 21. (ספ. טעל.) דער סאוויעטישער אמבאסאדאר ביים פעלקער-בונד שטיין האט היינט אריינגעטראגען אין סעקרעטאריאט א קאנקרעטען פראיעקט פון אן אלגעמיינעם ענטוואפנונגס-טראקטאט. דער פראיעקט דארף מארגען פערעפענטליכט ווערען.

אינסטיטוט צו פארשען דאסווירטשאפטליכע לעבען אין לאנד.

ווארשא, 21. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין „דזיענניק אוסטאווו" איז פערעפענטליכט די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען גריגדען אן אינסטיטוט אויף אויסצופארשען די ווירטשאפטליכע קאניונקטורען און פרייזען אין אינדוסטרי און האנדעל. דער אינסטיטוט וועט בעשטעהן פון 19 פערזאן, פון זיי — 10 זאך-קענער, נאמינירטע פון האנדעלס-מיניסטער, 8 פערטרעטער פון מיניסטעריומס און 1 דירעקטאר. דער דירעקטאר וועט קאָנען איינלאדען פערשידענע פערזאנען וועגען ערקלערונגען מכוח פראגען, וואס האבען א שייכות צו די ארבייטען פון אינסטיטוט, אויך דעלעגירען זאכקענער צו פארשען פערשידענע אונטערנעהמונגען. די געזאמעלטע מאטעריאלען וועלען פשוט דינען פאר שטייער-צוועקען. פאר געבען פאלשע ידיעות וועט מען בעשטראפט ווערען מיט ארעסט ביז דריי חדשים, אדער מיט 25000 זל. שטראף.

לויט'ן פאשיסטישען נוסח

דאס נייע וואהל-געזעץ אין איטאליען.

ר וי ם, 21 (ספ. טעל.) לויט דעם וואהל-געזעץ, וואס איז בעשטעטיגט געווארען דורך דער רעגירונג, וועט די צאהל דעפוטאטען בעטרעפען 400. קאנדידאטען אין א צאהל פון 800 וועלען צושטעלען די סינדיקאטען און קולטורעלע און וואוילטעטיגע געזעלשאפטען. פון די 800 וועט דער הויכער ראט פון די פאשיסטען אויסקלויבען 400, דערביי וועט דער ראט קאנען צוגעבען נייע נעמען. דער וועהלער וועט האבען דאס רעכט נאר זיך ארויסצוזאגען, צי ער איז פאר אדער געגען דער ארויסגעשטעלטער ליסטע. אויב די ליסטע וועט בעקומען ווייניגער ווי א העלפט שטימען פון אלע וועהלער, וועלען די וואהלען איבערגעחזרט ווערען, און עס וועלען קאנען פיגורירען קאנקורענץ-ליסטעס.

הנחות ביי פערלעגענע שטייערען.

פינאנץ-מיניסטער זאגט צו הילף.

ווארשא. 21 (טעלעפאניש) ג. דעפוטאט ווישליצקי האט אינטערווענירט אין פינאנץ-מיניסטעריום וועגען א פערלייכטערונג פאר די סוחרים און קליינהענדלער, וואס האבען ביז איצט נאך נישט רעגולירט אלטע שטייער-חובות.

ג. דעפוטאט ווישליצקי האט אנגעוויזען אין שטייער-דעפארטאמענט פון פינאנץ-מיניסטעריום אויף די אונגעוועהנליך שווערע לאגע פון די דאזיגע שטייער בעל-חובות און אויפגעוויזען, אז ווען מען זאל זיי פערקויפען אויף ליציטאציעס דאס לעצטע שטיקעל סחורה און דאס שטוב-מעבעל, וועט מען דערמיט אינגאנצען רואינירען די דאזיגע סוחרים און קליינהענדלער און די מלוכה-קאסע וועט דערפון אויך כמעט גארנישט האבען.

דעריבער האט ה' ווישליצקי געבעטען, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום זאל אין טשך פון די נאהענטסטע טעג ארויסלאזען א פעראָרדנונג, אז די סוחרים און קליינהענדלער, וואס זענען באמת נישט אומשטאנד צו בעצאהלען די פערלעגענע שטייער-חובות, זאלען בעריקזיכט ווערען און די חובות, וואס זענען געמאכט געווארען ביז צום 31 דעצעמבער 1926 זאלען אינגאנצען געשאנקען ווערען.

דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון ה' ווישליצקי און נאך אין משך פון דער וואך וועט דער פינאנץ-מיניסטער אונטערשרייבען א צעראָרדנונג וועגען אזא מין שטייער-אמנעסטיע. פון דער דאזיגער שטייער-אמנעסטיע וועלען קאנען גענוסען די שטייער-בעלי-חובות, וואס וועלען אונטערגעשטיצט ווערען דורך די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, אדער ווען דער נאטשאלניק פון דעם געהעריגען שטייער-אמט וועט איינזעהן, אז דער סוחר אדער קליינהענדלער איז באמת נישט אימשטאנד צו בעצאהלען די פערלעגענע שטייער-חובות.

---

783 אנקלאגעס

אריינגעטראגען געווארען אין העכסטען געריכט.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין העכסטען געריכט זענען איינגעפאסען 783 אנקלאגעס אויף דער טעטיגקייט פון די פערשידענע וואהל-קאמיסיעס, דער עיקר וועגען פסל'ענען ליסטעס.

ביי די וואהלען צום פאריגען סיים זענען אריינגעטראגען געווארען 336 אנקלאגעס.

מכח ביליגע אויסלאנדס-פעסער

ווארשא, 21 (א.וו.) אין אינערן-מיניסטעריום ווערט בעהאנדעלט א פראיעקט פון פערקלענערען דעם אפצאהל פון אויסלענדישע פעסער, דער אפצאהל זאל פערקלענערט ווערען אויף 50 פראצענט.

האנדעלס-פאטענטען פון 3. קאטעגאריע פאר סוחרים פון בוי-האלץ.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש). די שטייער-אמטען אין די פינאנץ-קאמערן האבען זאין משך פון דער לעצטער צייט אויפגעפאדערט די סוחרים, וואס האנדלען מיט בוי-האלץ אויף וואגאן, אז זיי זאלען אויסקויפען האנדעלס-פאטענטען פון דער 2-טער קאטעגאריע.

די צענטראלע פון סוחרים-פערבאנד אין ווארשא האט זיך געווענדט אין פינאנץ-מיניסטעריום מיט א מעמאריאל, אין וועלכען עס איז אנגעוויזען געווארען אז די סוחרים, וואס האנדלען מיט גרעסערע וואגאנען-טראנספארטען פון בוי-האלץ פערקויפען דאס האלץ דירעקט פון די וואגאנען אויף די פורמאנקעס. עס האנדעלט זיך וועגען אזעלכע סוחרים וואס בעקומען טראנספארטען פון 20 ביז 30 וואגאנען.

דער דאזיגער האנדעל ברענגט די סוחרים א גאר קליינע הכנסה און זיי זענען נישט אימשטאנד אויסצוקויפען קיין פאטענטען פון דער 2-טער קאטעגאריע.

אין מעמאריאל ווערט געבעטען, אז מען זאל ערלויבען די דאזיגע סוחרים אויסצוקויפען האנדעלס-פאטענטען פון דער 3-טער קאטעגאריע און די ערלויבנישען זאלען ארויסגעגעבען ווערען אויפ'ן סמך פון אינדיווידועלע ביטעס, וואס זאלען אפגעגעבען ווערען אין די געהעריגע פינאנץ-קאמערן.

אינ'ם פינאנץ-מיניסטעריום האט מען צוגעזאגט צו בעטראכטען די דאזיגע פראגע אין משך פון די נאהענטסטע טעג און ארויסצוגעבען א געהעריגע פעראָרדנונג.

קאנפערענץ אין האנדעלס = מיניסטעריום.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). מארגען קומט פאר אין האנדעלס-מיניסטעריום א קאנפערענץ, אויף וועלכער עס וועלען בעהאנדעלט ווערען א רייה פראגען, וואס זענען נוגע דעם עקספארט.

אויף וואס א גביריש זוהנדעל איז פעהיג.

פערפיהרט א מיידעל און גיט איהר איבער צו דער זיטען-פאליציי.

ווארשא, 21. (טעלעפאניש). אין דער געגענד פון גזשיבאוו רעדט מען איצט זעהר פיל וועגען אן אויסערגעוועהנליכע געשיכטע, וואס איז פערלאפען אין איינער פון די אנגעזעהענסטע חסידישע פאמיליעס.

מיט בערך א יאהר צוריק איז אין דער שטוב פון דעם חסידישען הויז-ווירט און אנגעזעהענעם סוחר אין יענער געגענד, ר' נחום ר., אנגעקומען אלס דינסט-מיידעל די 22-יעהריגע רבקה ל. פון א קליין שטעדטעל אין שעדלעצער געגענד. דאס דאזיגע מיידעל איז א טאכטער פון אן אבגעקומענעם בעל-הבתישען יוד. אזוי ווי קיין מיאוס מיידעל איז זי אויך נישט געווען, האט זי געפונען חן און לייטזעליגקייט אין די אויגען פון איהרע בעלי-בתים און הויפטזעכליך — פון זייער זוהן.

מילא די בעלי-בתים, זענען זיי דאך אלטע גבירים, דערפאר איז אבער דער זוהן שוין געווען א מענש פון דער היינטיגער צייט. און אז ער האט זיך געדארפט עפעס שאפען מיט דער דינסט, האט ער זי קיינמאל נישט גערופען צו זיך, נאר איז שטענדיג געגאנגען אין קיך אריין.

פון אנהויב האט דאס מיידעל אפילו פראטעסטירט און איהם כסדר געבעטען, ער זאל נישט אזוי אפט קומען אין קיך אריין; אבער סוף כל סוף האט זי זיך ארומגעזעהען, אז אט א דער חסידישער בחור איז באמת א וואוילער מענש.

עס האט געדויערט א חודש, א צווייטען, א דריטען, ביז דאס מיידעל האט עפעס „דערפיהלט" און זי האט וועגען דעם דערצעהלט איהר פריינד, דעם בעל-הבית'ס זוהן...

אבער דער פריהערדיגער „וואוילער מענש" און „דעמאקראט" האט פלוצלינג פערדרעהט מיט דער נאז און שטאלץ געענטפערט, אז איהם, אלס חסידישען און גבירישען זוהן, אינטערעסירט קגאפ, וואס עפעס א דינסט דערצעהלט דארט...

מילא, האבען זיך אנגעהויבען פראטעסטען, געוויינען, היסטעריקעס. ביז דעם בעל-הבית האט שוין פערקלעמט דאס הארץ, און נישט קאנענדיג מעהר צוהערען דאס ביטערע געוויין פון דעם אונגליקליכען מיידעל האט ער זי ארויסגעווארפען...

איז דאס מיידעל געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ. אין דעם צושטאנד, אין וועלכען זי האט זיך געפונען, האט זי קיין „שטעלע" נישט געקאנט בעקומען, אהיימפאהרען אין דעם קליינעם שטעטל צו איהרע פרומע עלטערען, האט זי אויך נישט געקאנט—האט זי זיך עטליכע טעג ממש ארומגעוואלגערט אויף דער גאס, ביז אן ארימע שכנ'טע פון יענעם הויף האט אויף איהר רחמנות געקריגען און איהר אבגעגעבען א ווינקעל צו שלאפען.

דערווייל האט זיך די אונגליקליכע דערוואוסט, אז איהר פערפיהרער האלט ביי ווערען א חתן פאר א זעהר רייכער און חסידישער טאכטער און זי איז פאר קרענקונג שיער נישט משוגע-געווארען.

האבען זיך אריינגעמישט מענשען, אנגעהויבען רעדען מיט'ן יונגענמאן, ער זאל רחמנות האבען אויף דעם מיידעל און מיט איהר חתונה האבען. דער יונגערמאן האט זיך אבער געמאכט תמ'עוואטע און גע'טענה'ט, אז ער האט נאך מיט דעם מיידעל קיין ווארט נישט אויסגעהערט און פון זייער שטוב האט מען זי ארויסגעווארפען, ווייל זי איז א געוועהנליך גאסען-מיידעל...

דאס האט שוין די אומגליקליכע נישט געקאנט פערטראגען און זי האט דעם יונגענמאן יעדען טאג אפגעווארט פאר'ן טויער און געדראהט, אז זי וועט אלץ דערצעהלען פאר זיין צוקונפטיגער כלה.

די ערשטע עטליכע טעג האט ער אפילו נישט געוואלט הערען, וואס זי רעדט און ער האט זיך כמעט אויסבעהאלטען אין שטוב; אבער מיטאמאל האט ער זיך אינגאנצען געענדערט, זיך אנגעהויבען אינטערעסירען מיט'ן גורל פון דער אומגליקליכער און איהר אפילו צוגעזאגט, אז ער וועט מיט איהר חתונה האבען. דערביי האט ער אבער ערקלערט, אז אזוי ווי די גאנצע געגענד ווייסט שוין פון דעם סקאנדאל, טויג נישט, אז מען זאל זיי טרעפען אויף דער גאס און ער וועט מוזען אויסזוכען עפעס אן ארט, וואו זיי זאלען זיך קאנען טרעפען און אפשמועסען וועגען זייער צוקונפט.

באלד האט ער זיך דערמאהנט, אז ויינס א חבר, וואס איז ערשט נעכטען געקומען פון פויזען, וואוינט אין א האטעל אויף מארשאלקאווסקא גאס און אויב זי וויל, קאן ער זיך מיט איהר טרעפען ביי זיין חבר אין האטעל-צימער.

די אונגליקליכע, וואס האט שוין נישט געהאט, וואס צו פערלירען, האט איינגעשטימט אויף דער דאזיגער בעגעגניש און זי האט צוגעזאגט צו קומען אין דער בעשטימטער שעה אין אווענד אין האטעל.

אין אווענד האט זיך דאס מיידעל אנגעטון און איז אוועק אין האטעל, ארויף אין אנגעוויזענעם צימער, אנגעקלאפט און אריין.

איהר בעל-הבית'ס-זוהן האט זי דארט נישט געטראפען, אבער זיין חבר האט זי זעהר פיין אויפגענומען און ערקלערט, אז „איהר פריינד" האט טעלעפאנירט, אז ער איז פערנומען און ער וועט קומען אביסעל שפעטער.

דער פריינדליכער חבר האט איהר געהייסען זיך מאכען „בעקוועם". איהר מכבד געווען מיט פערשידענע געטראנקען און צובייסעכטס.

אזוי האט געדויערט בערך צוויי שעה צייט, און ווען דאס מיידעל איז שוין געווען גוט אנגעטרונקען און איז האלב געלעגען אויף דער אטאמאנע אין א נישט „נארמאלען" צושטאנד – האט זיך געעפענט די טהיר און עס זענען אריינגעקומען צוויי פרויען, אגענטינס פון דער זיטען-פאליציי...

אין עטליכע טעג ארום איז די אונגליקליכע געקומען צו דער ארימער פרוי, וואו זי איז געשלאפען און – מיטגעבראכט א ביכעל אלס רעגיסטרירט גאסען-מיידעל...

רעדט מען טאקע דערפון. און ד. אויפרעגונג געגען דעם הויז-ווירט און זיין שענעם בנ'אק איז אין לשער.

אנטי-ענגלישע דעמאנסטראציעס אין אינדיע

פערוואונדעט אנ'ענגלישען בעאמטען.

קאלקוטא, 21 (ספ. טעל.) צוליב'ן אנקומען פון סיימאנס פארלאמענטארישער קאמיסיע, וועלכע דארף מאכען אונטערזוכונגען בנוגע די קאנסטיטוציאנעלע רעפארמען אין אינדיע, האבען די אנהענגער פון באיקאטירען די קאמיסיע איינגעאָרדענט א גראנדיעזע מאניפעסטאציע. די מאניפעסטאנטען האבען געטראגען פעהנער מיט אויפשריפטען, וואס פאדערען, אז די קאמיסיע זאל תיכף זיך אומקעהרען קיין ענגלאנד. דערנאך איז פארגעקומען א מיטינג, אויף וועלכען די אנטיילנעהמער האבען געשוואוירען צו באיקאטירען די ענגלישע סחורות.

לאנדאן, 21 (אטע) בעת דער אפשטימונג אין דער אינדישער געזעצגעבערישער פערזאמלונג וועגען באיקאטירען די ענגלישע פארלאמענטארישע קאמיסיע איז דער בעשלוס אנגענומען געווארען מיט א מעהרהייט פון 6 שטימען.

איינער פון די דעפוטאטען, א רעדאקטאר פון א אינדישער צייטונג, האט געווארפען מיט א שרייב-מאשין אויף א העכערען ענגלישען בעאמטען, וועלכער איז געפאלען אין חלשות און איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

דער דעפוטאט האט זיך פערענטפערט, אז ער האט געהאנדעלט אין אויפרעגונג.

יודישע קאלאניזאציע-קאנפערענץ אין מאסקווע.

הכנות צו דער קאלאנ. פון יודען אין ביר-בידזשאנער ראיאן

מאסקווע, 21 (יט"א). דא איז אבגעהאלטען געווארען א יודישע אגראַ-טעכנישע קאנפערענץ, וואס האט זיך בעשעפטיגט מיט די פראגען פון דער יודישער קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד.

דער פיהרער פון דער „יעווסעקציע" מערעזשין האט געהאלטען א רעפעראט, אין וועלכען ער האט צווישען אנדערן מיטגעטיילט, אז אין משך פון יאהר 1927 האבען 2500 יודישע משפחות נישט געקענט אויסנוצען די מעגליכקייט זיך צו בעזעצען אין די קאלאניעס, ווייל זיי זענען געוועזן צו ארעם, כדי איינצאהלען אפילו דעם קליינעם בעטראג, וואס ווערט געפאדערט פון די צוקונפטיגע קאלאניסטען. אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אנגענומען געווארען א פארשלאג, אז אויף להבא דארף מען די ארימסטע יודען אינגאנצען בעפרייען פון אבצאהל, כדי צו געבען זיי א מעגליכקייט זיך צו בעזעצען אויף ערד.

אויף דער לעצטער פלענאר-זיצונג פון צענטראל-קאמיטעט פון „אזעט" איז בעשלאסען געווארען צו דעלעגירען די ה"ה: ראשקעס, ווייצמאן און ראבינסאן אין ביר-בידזשאנער ראיאן, וואו עס ווערט געפלאנט צו שאפען א גרויסען אויטאנאמען יודישען ישוב, כדי גענויער זיך בעקענען מיט די ארטיגע בעדינגונגען און מאכען די נויטיגע צוגרייטונגען צו דער יודישער קאלאניזאציע.

דאס לעבען פון רעליגיעזע יודען אין רוסלאנד

וואס עס דערצעהלט דער ליובאוויטשער רבי.

ווי מיר האבען שוין נעכטען מודיע געווען, איז קיין ווארשא געקומען דער ליובאוויטשער רבי פאר פרעסע-פארשטעהער האט מען ביים רבי'ן דערצעהלט וועגען לעבען פון רעליגיעזע יודען אין רוסלאנד פאלגענדעס:

אין תרפ"א, אין רעכטען ברען פון מלחמה-קאמוניזם, ווען רוסלאנד איז געווען אבגעשלאסען פון דער וועלט, האט דער רבי פערלאזט ראסטאוו און איז איבערגעפאהרען קיין מאסקווע. דער עקאנאמישער מצב פון יודען איז געווען רואינירט. דער רעליגיעזער מצב איז געווען שטארק געפאלען. קיינער האט נישט געהאט די דרייסטקייט און דעם מוט צו רעדען וועגען מתקן זיין דעם רעליגיעזען צושטאנד. קיין מאסקווע זענען אנגעפאהרען דאן ביי א 2000 חסידים און קרוב פון א 100 רבנים. פערשטעהט זיך, אז מען האט זיך צונויפגערעדט וועגען דעם רעליגיעזען מצב אין רוסלאנד.

אלס פועל-יוצא פון דעם דאזיגען צוזאמענקונפט האט מען זיך געווענדעט צו דעם פערשטארבענעם מאסקווער רב ראבינאוויטש, ער זאל צונויפרופען א צוזאמענפאהר פון עסקנים, כדי אנצונעהמען מיטלען אויף צו פערבעסערען דעם רעליגיעזען מצב. דער פערשטארבענער ראבינאוויטש האט זיך אבער אבגעזאגט צו נעהמען אויף זיך די איניציאטיוו וועגען אזא צוזאמענפאהר. ער האט ערקלערט, אז ער פיהלט זיך צו שוואך אין אזא מאמענט עפיס צו טון אין דער הינזיכט. אזוי, אז הגם דער רבי האט זיך קיינמאל נישט אבגעגעבען מיט קיין געזעלשאפטליכע ענינים, איז אויף איהם אויסגעפאלען דער גורל ארויסצוטרעטען אקטיוו בנוגע דער פערשטארקונג פון רעליגיעזען מצב און ווירקליך, אין משך פון 10 טעג זענען זיך קיין מאסקווע צונויפגעקומען עסקנים פון פערשידענע שטעדט און מיט כובד ראש איז בעטראכט געווארען דער שווערער רעליגיעזער מצב פון יודען אין סאוויעט-רוסלאנד,

ווען מען רעדט וועגען דעם רעליגיעזען מצב ביי יודען אין רוסלאנד מוז מען געדענקען, אז די סאוויעטישע געזעצען זענען בכלל נישט אזוי שלעכט בנוגע רעליגיעזע פרייהייטען. עס איז נאר א פראגע, ווי אזוי דאס געזעץ ווערט אויסגעטייטשט דורך די, וואס דארפען אכטונג געבען אויף די אויספיהרער פון די געזעצען—אויף דער בעפעלקערונג. דערביי מוז מען געדענקען אז בנוגע דער יודישער בעפעלקערונג שטעהט צווישען דער רעגירונג און דער בעפעלקערונג א וואנד — דאס איז די „יעווסעקציע", וועמענס אויפגאבע עס איז אויסצורייסען מיט ווארצעל אלץ, וואס עס איז יודיש-רעליגיעז. און כדי איהר ציל צו דערגרייכען, טוט זי אלץ אפילו דאס, וואס עס איז געגען געזעץ. מען דארף אויך געדענקען, אז די „יעווסעקציע" האט פערטרעטער אין די ג. פ. או. און די לעצטע טוט כסדר דעם רצון פון דער יעווסעקציע. אלס כאראקטעריסטישער שטריך איז ווערט צו דערמאהנען פאלגענדען פאקט: אין האמעל האט מען בעדארפט שטעלען פערד-שטאלען. האט די יעווסעקציע געפינען אלס דעם פאסיגסטען פלאץ דעם דארטיגען בית-עלמין. מען האט ארויסגענומען קברים און עס האט שוין געהאלטען דערביי, אז מען זאל צונעהמען דעם „אוהל" פון בעריהמטען גאון ר' אייזיק עפשטיין. פערשטעהט זיך, אז די יודישע בעפעלקערונג האט אלארמירט דעם „וציק" און אין רעזולטאט, האט דער וציק געגעבען 2 טעלעגראמעס אפצושטעלען די גזירה פון דער „יעווסעקציע".

און ווירקליך האט מען מיט דער הילף פון יורידישע מיטלען אויסגעפועלט ביי דער רעגירונג, מען זאל קאנען מתקן זיין דעם חנוך, וואס האט אין רוסלאנד אזא קאלאסאלע בעדייטונג. אלס פועל יוצא פון דער טעטיגקייט איז ערלויבט געווארען צו לערנען רעליגיעזע למודים אין גרופעס, צו 3 קינדער אין א גרופע,

פון יענער צייט אן, האט זיך דער רעליגיעזער מצב אין רוסלאנד פיל פערבעסערט. אין די שוהלען און בתי מדרשים געפונען זיך טעגליך פיל יודען וואס זיצען און לערנען. פערהאן ישיבות, וואס זענען ערלויבט פאר 18-יעהריגע בחורים. זיי זענען, אמת, ערלויבט דורך דעם געזעץ אבער נישט דורך די „יעווסעקעס".

פערהאן אביעקטיווע בעדינגונגען, וואס שטערען דער יודישער בעפעלקערונג צו בלייבען טריי דער רעליגיע: דאס בעאמטענטום איז צוליב דער פראפעסיע מחלל שבת. דער אמת'ער רעליגיעזער יוד קאן זיך דעריבער מיט דעם דאזיגען צווייג נישט בענוצען און דאס ווירקט אויף דעם שווערען מצב פון דעם רעליגיעזען יודענטום. דער האנדעל ווידער איז רואינירט. בלייבט אלזא, דאס איינציגע געביט די האנדווערקעריי. זי גיט די מעגליכקייט אבצוהיטען שבת, צו לעבען אין דער אייגענער סביבה. די רעגירונג קומט די דאזיגע צו הילף מיט נישט ארויפלעגען קיין שטייערען. אבער דאס אויסלענדישע יודענטום האט פאר די קוסטארען וועניג געטון. העלפען ענטוויקלט דאס האנדווערקעריי הייסט, העלפען דערהאלטען דעם רעליגיעזען מצב ביי א גרויסען טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג. א וויכטיגע בעדייטונג האט אויך די קאלאניזאציע. אבער ביי דער קאלאניזאציע דארף מען אויך אין זינען האבען דעם רעליגיעזען מאמענט און וועגען דעם דארף זארגען דער „דזשאינט".

עס איז ווערט אויפמערקזאם צו מאכען, אז אין נאציאנאלער הינזיכט שפילט די ענטוויקלונג פון דער האנדווערקעריי א גרויסע ראלע. לויט'ן געזעץ, קאן מען שאפען ארטעלען און פראדוציר-קאאפעראטיווען. ווען דאס אויסלענדישע יודענטום וואלט מיטגעהאלפען דאס צו ענטוויקלען, וואלטען די יודישע קבוצים אין די קלענערע ערטער זיך פערשטארקט.

די יעווסעקעס האבען זיך פון רבי'נס ארבייט געפיהלט שטארק געטראפען. זיי האבען געקעמפט געגען דער רעליגיע און א דאנק דעם רבי'נס ווירקונג, האט זיך דער רעליגיעזער מצב פערשטארקט, זיי האבען דעריבער אויסגענוצט א פאליטישע קאניונקטור, ווען דער אמבאסאדאר וואיקאוו איז ערמארדעט געווארען אין ווארשא, ווען גלייכצייטיג זענען איבערגעריסען געווארען די בעציהונגען צווישען רוסלאנד און ענגלאנד און אונטער דעם מאנטעל פון פערשטארקען די רעפרעסיעס פון די קאנטער-רעוואלוציאנערען, האבען זיי אויסגעפועל'ט, מען זאל דעם רבי'ן ארעסטירען. דעם 14-טען יולי 1927 זענען אין דער וואוינונג פון רבי'ן געקומען אגענטען און פארגעשטעלט אנ'ארדער פון לענינגראדער ג. פ. או. דעם רבי'ן צו ארעסטירען.

די יעווסעקעס האבען אבער זייער'ס נישט אויסגעפיהרט. א דאנק דער השתדלות פון אויסלענדישען יודענטום, האט דער וציק אפגעהאלטען א זיצונג, אין וועלכער עס האבען אנטיילגענומען ליטווינאוו, טשיטשערין און ראטשטיין און עס איז אפגערופען געווארען דער ארעסט און ממילא אויך די פערשיקונג.

דער צוועק פון רבינ'ס בעזוך אין פוילען איז נישט קיין געזעלשאפטליכער. דער רבי איז געקומען קיין ווארשא אויפ'ן פערלאנג פון די פיל טויזענדער חסידים, וואס האבען איהם געוואלט זעהן אלס רבי, ווייל ווי בעוואוסט איז דער אלטער רבי נפטר געווארען אין רוסלאנד אין דער צייט פון דער מלחמה און די פוילישע חסידים האבען דעם איצטיגען רבי'ן נישט געקענט. דער רבי איז געקומען קיין פוילען כדי צו בעזוכען די ישיבה „תומכי תמימים".

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאן.**
>
> יורידישע אפטיילונג
>
> פון „נייעם פאלקסבלאט".
>
> ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 22-טען פעברואר 1928

7022. א לעזער פון א פראווינץ-שטעטעל.

ביים ארויסגעבען א קאנצעסיע אויף פיהרען א האנדעל מיט טאבאק-אויסארבייטונגען רעכענט זיך די אקציז-מאכט מיט דער צאל איינוואוינער, וויפיל ס'קומט אויס פראפארציאנעל צו דער צאהל פערהאנענע טאבאק-טראפיגען אין געגעבענעם ארט אדער מיט'ן שטח ווי ווייט ס'איז פון בעטרעפענדען פערקויף צום נאהנטסטען טאבאק-האנדעל.

7023. ל. בלאוו.

אנ'אורטייל אין אזא פראצעס מוז זיך באזירען קודם כל אויף א זאכליכען בעוויז, וועלכער דארף אויף דער געריכטס-פערהאנדלונג אומבעדינג פארגעשטעלט ווערען און אויפ'ן עדות-זאגען פון א געליטענעם. אזוי ווי אין דעם פאל איז דער קוועסטיאנירטער וועקסעל פערלוירען געווארען און קיין געליטענער איז אויך נישט פערהאן, איז ממילא נישט קיין גרונד אויף צוציהען וועמען ס'איז צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

7024. א. ק. פון נאוואמיעסקא.

נישט וויכטיג, וואס פארא איינריכטונג ס'האט זיך פריהער אין דער אביקאציע געפונען, קוים וואוינט איהר שוין דארט 5 יאהר און צאהלט רעגולער דירה-געלד איז נישט פערהאן קיין שום מאטיוו אייך צו עקסמיסירען. פאר אנווענדען געגען אייך שיקאנעס דארפט איהר זיך ווענדען צו דער פאליציי עווענטועל אין געריכט.

7025. משה ווייך פון רושגאווסקא.

7026. ס. פייערווערג.

7027. M. G.

7028. א צאהן-ארצט.

7029. לאכקי.

7030. אנ'איערגעגעבענער לעזער פון וואלבאווסקא.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטבערענגענדיג די צייטונג.

7031. א שטענדיגער לעזער פון טשענסטאכאוו.

אייגענטליך איז נישט פערהאן קיין פארשריפט, וואס זאל שטערען דעם הויז-ווירט צו פערדינגען א לאקאל אויף א צווייטע ענליכע אונטערנעמונג, סיידען ער האט זיך דאס פערפליכטעט לויט'ן אפמאך. נישט מעהר איהר קאנט זיך ווענדען אין אורזש. דאז., אז מען זאל אייך צוליב דעם אומשטאנד דאס גרונד דירה-געלד פערקלענערען.

7032. הערצקי.

דער קאמארניק האט נישט געהאט קיין רעכט צו עקסמיסירען אויף דעם סובלאקאטאר, קוים איז ער נישט גערופען געווארען אויף דער געריכטס-פערהאנדלונג און ער ווערט אויך נישט בעזונדער דערמאנט אין אורטייל. דערלאנגט אנ'אנקלאגע אין אייער פרידענס-געריכט

(skarga na czynności Komornika)

7033. א. קליינער.

אויב די 2 אוביקאציעס גרעניצען זיך נישט, נאר געפונען זיך אויף פערשידענע שטאקען, קאנען זיי נישט בעטראכט ווערען פאר 1 שטיב און קיך, נאך פאר 2 ענליכע צימערן, ממילא געהערען זיי צו דער ליטערע B טייל — 1 ארט. — 6 פון דעקרעט וועגען לאקאטארן שוץ און נישט צו דער ליטערע A פון זעלבען טייל און ארטיקעל.

אין הויף פון לעצטען צאר

טאג-בוך פון דער הויפדאמע אננא ווירובאווא.

17)

יודיש—ל. בראנט.

9. סעפטעמבער.

די גרויספירשטין אנאסטאסיא האט מיר געזאגט וועגען סיבירער נביא. [1]

— דאס איז א מענש פון אויסערארדענטליכער הייליגקייט, ער איז אייגענארטיג, אויסערגעוועהנליך. און דער עיקר — פאר איהם זענען פיל זאכען ענטפלעקט. איך מיין, אז ער קאן מאמא זאגען מעהר, ווי די אלע... מיט וואס ער קויפט בעזונדערס אונטער — דאס איז זיין וואהרהאפטיגקייט, וועלכע דערגעהט ביז גראבקייט. צווישען אנדערען האט ער געזאגט: „אננושקא (דאס מיינט ער מיך) און איך — מיר זענען דורכ'ן גורל פערבונדען מיט מאמא, מיר אלע דרעהען זיך ארום איהר, פונקט ווי מיר וואלטען געווען צוגעבונדען מיט א קייט".

די דאזיגע ווערטער האבען אויף מיר געמאכט א מאדנעם איינדרוק. כ'האב זיך דערמאהנט מאמא'ס חלום. איהר האט זיך גע'חלומ'ט אין דער נאכט איידער זי איז געפאהרען קיין רוסלאנד, אז זי האט זיך אריינגעזעצט אין דער קייזערליכער קארעטע, וועלכע איז געווען איינגעשפאנט אין ווייסע פערד, און די פערד זענען געווען קליינטשיגע, ווי שפילעכלעך, מיט די פערד האט אנגעטריבען צאר ניקאלאי און אנגעטון איז ער געווען אין א לאנג ווייס העמד, ארומגעגארטעלט מיט א גאלדענעם פאס. אויפ'ן קאפ א קרוין, די פיס בארוועס, און אין דער האנד א לאנגע גאלדענע בייטש. ער האט א פאכע געטון מיט דער בייטש, און די פערד האבען זיך א לאז געטון ווי די פייגעל. זיי פליהצן, פליהען, און ס'איז זיי אונמעגליך אפצושטעלען, מאמא וויל א געשריי טון, אבער פונ'ם שנעלען פאהרען פערכאפט איהר דעם אטעם. די פערד פליהען, טרעטען מענשען אויפ'ן וועג. עס גיסט זיך בלוט... פיל בלוט... עס קנאקען צובראכענע ביינער... בלוט בעגיסט דאס פנים. מאמא שרייט, רופט — קיינער הערט נישט. נאר ווען די קארעטע האט זיך אפגעשטעלט פאר א רויטער וואנד, האט מאמא דערזעהן פאפא'ס פנים און האט געפרעגט: „וואס איז דאס אזוינס?" ער האט געענטפערט: „דער קרעמל". און דא האט מאמא דערזעהן, אז ס'געהען צוויי — א פרוי אין א שווארצען שארף, אנגעלעהנט אויף א שטעקען און א מאן — א פויערל מיט אזעלכע מאדנע אויגען, אין א ווייס העמד, פונקט ווי פאפא, ארומגעגארטעלט מיט א שטריק.

— און בלויז אט די צוויי,— זאגט מאמא,— זענען צו מיר צוגעגאנגען און האבען מיך ארויסגענומען פון דער פערבלוטיגטער קארעטע... אבער דא — דערצעהלט מאמא — א נייער שרעק: איך וויל געהן, נאר כ'קאן נישט; עפעס א שווערע קייט שלעפט מיך צו דער ערד, און כ'האב א קוק געטון, האב איך דערזעהן, אז אויף מיר איז אנגעהאנגען א קייט, ווי א האלזבאנד, און אויף דער קייט — פינף קינדערישע קעפלעך...

מאמא זאגט:

— ווען ס'זענען געקומען אט די צוויי, די פרוי מיט דעם שטעקען און דער פויער מיט די שרעקליכע אויגען, האבען זיי אראפגעווארפען די קייט און האבען מיך אוועקגעפיהרט. און יעדעס מאל, ווען מאמא דערמאהנט זיך וועגען דעם חלום, זאגט זי:

— דו ביסט עס די, וועלכע האט פון מיר אראפגענומען די קייט...

איך ווייס נישט פארוואס, נאר ווען אנאסטאסיא האט מיר איבערגעגעבען, אז דער סיבירער נביא זאגט, דאס איך און ער זענען מיר צונויפגעבונדען מיט מאמא, איז מיר געקומען אויפ'ן געדאנק, צי איז ער עס נישט דער צווייטער, וועלכען מאמא האט אין חלום געזעהן נעבען מיר.

(פארטזעצונג קומט).

[1] דער סיבירער נביא דער זקן — גריגארי יעפימאוויטש ראספוטין (נאוויך), א פויער פון דארף פאקראווסקאיע, טיומענער אויעזד, טאבאלסקער גובערניע. ער איז געבוירען געווארען אין יאהר 1871, דערהרג'עט געווארען דורך'ן פירשט יוסופאוו, פורישקעוויטש'ן א. א. אין דער נאכט פון 16-טען אויפ'ן 17-טען דעצעמבער 1917. איהם האט געצויגען צו דער סעקטע פון די אזוי גערופענע „כליסטען", וועמעס לעהרע ער האט פערשטאנען אייגענארטיג, אין הסכם מיט זיינע אויסגעלאסענע נייגונגען. ער האט געהאלטען, אז א מענש, אריינזאפענדיג אין זיך שמוץ און זינד, דערגרייכט דערמיט צו א דערהויבונג פון דער נשמה, וועלכע ווערט א דאנק די זינד אויסגעלייטערט. פאר זיין בערוף האט ער געהאלטען אראפצונעהמען פון די מענשען זייערע תאוה'דיגע ליידענשאפטען.

ראספוטין איז געקומען קיין פעטערבורג אין אנהויב פון יאהר 1900, און ארכימאנדריט פעאפאן, דער בייכטפאטער פון דער צאריצע אלעקסאנדרא פיאדראוונא האט איהם אריינגעפיהרט אין דער העכסטער געזעלשאפט, דערונטער אויך צום גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש, וועלכער איז אין אנפאנג געווען ראספוטינס א הייסער פערעהרער. דערנאך איז דער גרויספירשט געווארען אפגעקיהלט צום „זקן" און האט אויפגעהערט איהם אויפצונעהמען. אין יאהר 1914 האט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש געפאדערט פון צאר צו בעזייטיגען ראספוטין'ען. דער „זקן" האט דאס איהם קיינמאל נישט געקאנט מוחל זיין און האט אנגעהויבען צו פערשפרייטען קלאנגען, אז ניקאלאי ניקאלאיעוויטש וויל פערנעהמען דעם טראן.

די מעלות און חסרונות פון לאַנג־טערמיניגע וועקסלען.

אין דער סוחרישער וועלט האָט זיך איצט אויפגעהויבען אַ טומעל וועגען די לאַנג ־ טערמיניגע וועקסלען, וואָס זענען איצט געוואָרען גאַנגבאַר אין אַלע בראַנזשעס. ערשט מיט אַ יאָהר צוריק איז דאָס לענגסטע וועקסעל געווען אויף 3 חדשים און זינט דאָס וועקסעל געזעץ איז געוואָרען געענדערט אין דעם זינען, אַז מען מעג אויף אַ געוועהנליכען בלאַנקעט אויסשטעלען לענגערע טערמינען פון 3 מאָנאַטען, איז געקומען אַ גרויסע ענדערונג. ביסלעכווייז האָבען זיך די טערמינען פערגרעסערט. איצט איז אַ וועקסעל פון 3 מאָנאַטען אָנערקענט פאַר דעם קורצעסטען טערמין. אין די קוראַנטעסטע בראַנזשעס ווי קאָלאָניאַל, לעדער, אייזען, איז דער טערמין פון פיער מאָנאַטען געוואָרען דער אָנגענומענסטער וועקסעל־טערמין, אין אַנדערע בראַנזשעס, ווי צעלניק, מאַנופאַקטור א. ד. גל. נעמט מען שוין וועקסלען פון 4 ביז 6 חדשים.

מען פיהלט אַליין נישט, ווי אַזוי די טערמינען ווערען געשטופּט אַלץ ווייטער און ווייטער. פלוצים האָבען די פאַבריקאַנטען און סוחרים זיך אַרומגעזעהן, אַז עס קאָן צו ווייט אַוועקגעהן, האָט מען אָנגעהויבען מורא צו האָבען.

אין אַ טייל בראַנזשעס הויבט זיך אָן אַ העפטיגע מלחמה געגען די צו לאַנגע וועקסעל־טערמינען.

אין אויסלאַנד ווייסט מען אגב נישט אין האַנדעל פון לענגערע וועקסלען ווי אויף 90 טעג. אַזוי אין דייטשלאַנד, ענגלאַנד און האָלאַנד, ווערען גענומען נור וועקסלען ביז דריי מאָנאַטען און קיין סוחר פערלאַנגט נישט קיין לענגערע טערמינען. די ראָרטיגע סוחרים בעגניגענען זיך נור מיט אַזאַ טערמין, ווייל זיי לייזען גענוג, זייערע פּראָטעקעס זענען נאָרמאַל און יעדער סוחר האָט זיך זיינעם אַ רעזערוו־קאַפּיטאַל, דאָס אין פאַל פון אַ שלעכטען מאָנאַט זאָל ער קאָנען דערווייל רעיעל צאָהלען זיינע וועקסלען.

וואָס איז שייך די פאַבריקאַנטען און הורטאָווניקעס, גיבען זיי אָן פיל מאָטיווען צוליב וועלכע זיי האָבען מורא אָנצונעהמען לאַנגע טערמינען.

ראשית, ערקלערען זיי, וואָלטען זיי געקענט בעשטעהן אָנצונעהמען לאַנגע טערמינען, אויב די צינזען וואָלטען געווען ביליגער און אויב מען וואָלט געקענט ריסקאָנטירען אַלע וועקסלען.

דער באַנק פּאָלסקי און די פּריוואַטע בענק נעהמען נישט אָן צו ריסקאָנטירען קיין וועקסלען מיט לענגערע טערמינען פון דריי מאָנאַטען. מען האָט נישט דעריבער וואָס צו טון מיט די לענגערע וועקסלען. און ווער עס קען נישט אויסהאַלטען די וועקסלען אַ צייט ביי זיך — און דאָס קען כמעט קיינער נישט — מוז מען אַזעלכע וועקסלען לאָזען צו פּריוואַטער דיסקאָנטאָ און דאָ ווערט מען אויסגעריסען.

די פאַבריקאַנטען או הורטאָווניקעס האָבען נאָך אַנדערע וויכטיגע מאָטיווען צוליב וועלכע זיי זענען געגען די טערמינען.

אויב מען גיט לענגערע טערמינען, מוז מען יעדען סוחר געבען אַ גרעסערן קרעדיט. די הורטאָווניקעס און די פאַבריקאַנטען ערקלערען אָבער, אַז ביים איצטיגען דוחק פון געלד און פון סחורה־קרעדיט קענען זיי נישט פערגרעסערען דעם קרעדיט פאַר די סוחרים.

ווייטער זאָגען זיי, אַז דאָס פערגרעסערן דעם קרעדיט איז איצט געפעהרליך צוליב די גרויסע פּראָטעסטעס. אויב די פּראָווינצער סוחרים בעקומען אַ גרעסערען סחורה־קרעדיט, צאָהלען זיי לייכטער די גרויסע פּראָטעסטעס און שטעלען זיך נישט אַנטקעגען אַזוי שטאַרק און אַזוי עקשנות'דיג, כדי צו בעווייזען, אַז זיי זענען נישט אימשטאַנד אַזויפיל צו צאָהלען.

די פאַבריקאַנטען און די הורטאָווניקעס האָבען דעריבער מורא, אַז אויב מען וועט ווייטער פערלענגערן די וועקסעל־טערמינען, וועט דאָס ברענגען צו אַ שווערען קאַטאַסטראָפאַלען קריזיס אין האַנדעל פון אַלע בראַנזשעס און מען וועט אין אַ קורצע צייט אַרום ווערען פערפלייצט מיט באַנקראָטען.

גאָר אַנדערש איז די שטעלונג פון די קלענערע סוחרים און רעטאַליסטען. זיי ווילען טאַקי מיט אַלע קרעפטען געבען איצט לענגערע טערמינען, אָבער זיי ווייזען אויף, אַז דאָס אָננעהמען איצט לענגערע טערמינען וועט נישט פיהרען צו אַ קאַטאַסטראָפע, נאָר פערקעהרט, מען מיידט איצט אויס אַ קאַטאַסטראָפע און מען וועט אַ דאַנק דעם דערגעהן צו אַ בעסערער צייט.

ווען נישט דאָס, וואָס מען האָט מיט עטליכע מאָנאַטען צוריק אָנגעהויבען צו געבען לענגערע טערמינען וואָלטען מיר איצט איבערגעלעבט וואָלט זיך אַוש נישט געקאָנט קיין עצה געבען.

ענדערונגען אין געזעץ וועגען הכנסה־שטייער.

די „אַדוואָלאַוטשע" קאָמיסיעס וועלען קאָנען פערגרעסערען דעם שטייער.

אין „דז. אוסטאַוו" נ' 15 איז ערשינען אַ פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט, וועלכער ענדערט דעם 73־טען אַרטיקעל פון אוסטאַוו וועגען הכנסה־שטייער.

דער ראָזינער אַרטיקעל האָט בעקומען פאָלגענדע רעדאַקציע:

ביים בעטראַכטען די „אָדוואָלאַניעס" און די פּראָטעסטען, וועלכע ס'טראָגען אַריין די פאָרזיצענדע פון די שאַצונגס־קאָמיסיעס, איז די „אָדוואָלאַוטשע" קאָמיסיע נ י ש ט געבונדען מיט'ן בעשלוס פון דער ערשטער אינסטאַנץ ווי אויך מיט'ן פאָרשלאַג פון פאָרזיצענדען פון דער שאַצונגס־קאָמיסיע. אָפּהענגיג פון דעם פאַקטישען און יורידישען צושטאַנד בעשטעטיגט זי, אָדער ענדערט, דעם בעשלוס פון דער שאַצונגס־קאָמיסיע, געגען וועלכען ס'איז אַריינגעטראָגען געוואָרענעם רעקורס.

אויב אָבער די „אָדוואָלאַוטשע"־קאָמיסיע, ערלעדיגענדיג דעם רעקורס פון שטייער־צאָהלער, וועט קומען צו דער איבערצייגונג, אַז דער שטייער איז אויסגעמאָסטען צו נידריג, וואַרפט זי אָפּ די „אָדוואָלאַניע" און שיקט צוריק די אַקטען אין דער שאַצונגס־קאָמיסיע, כדי ס'זאָל ערגענצט ווערען די אויסמעסטונגס־פּראָצעדור און פעסטגעשטעלט ווערען אַ העכערער שטייער.

די נייע פעראָרדנונג איז חל אויף אויפ'ן עבר, ד.ה. פון ערשטען יאַנואַר 1925.

די ראָזיגע פעראָרדנונג האָט אַ זעהר וויכטיגע בעדייטונג, ווייל ביז איצט פלעגען די „אָדוואָלאַוטשע" ־ קאָמיסיעס נישט פעראָרדנען צו העכערען דעם שטייער און אַזאַ העכערונג פלעגט קאָנען געשעהן נאָר דאַן, ווען די שאַצונגס־קאָמיסיעס האָבען בעקומען נייע מאַטעריאַלען וועגען הכנסות פון שטייער־צאָהלער, וועגען וועלכע זיי האָבען נישט קיין שום ידיעות.

איצט אָבער וועלען די „אָדוואָלאַוטשע" קאָמיסיעס קאָנען אין יעדען בעזונדערען פאַל, זאָגאַר אויפ'ן סמך פון פאַקטישען מאַטעריאַל, וועלכער וועט זיך געפינען אין זייער רשות, פעראָרדנען צו העכערן דעם שטייער. אַזוי, למשל, וועלען זיי דאָס קאָנען טהון, אויב זיי וועלען איינגעפינען, אַז דער פערדינסט פון אומזאַץ איז פעסטגעשטעלט געוואָרען צו נידעריג, ווי אויך אין אַלע אַנדערע פאַלען, ווען זיי וועלען דאָס געפינען פאַר נויטיג און מעגליך.

די שטייער־צאָהלער דאַרפען דעריבער פאָרזיכטיג זיין אין דער צוקונפט מיט אַריינטראָגען „אָדוואָלאַניעס", כדי אַמאָל, צוליב אונבעגרינדעטע רעקורסען, נישט פעראורזאַכען אַ העכערע אויסמעסטונג.

די נייע אימפּאָרט־בעגרענצונגען.

וועלכע סחורות מען קאָן אַריינפיהרען פון אויסלאַנד.

גלייכצייטיג מיט'ן אַרויסגעבען די פעראָרדנונג וועגען דער צאָל־וואַלאָריזאַציע זענען געלאָקערט געוואָרען די אימפּאָרט בעגרענצונגען אויף אַ גאַנצע רייהע אַרטיקלען. ביז איצט איז געווען אַ זעהר בעשיידענע רשימה פון אַרטיקלען, וואָס מען האָט געמעגט אימפּאָרטירען פון אויסלאַנד אָהן אַ ספּעציעלע ערלויבעניש פון האַנדעלס־מיניסטעריום, אויף אַלע אַנדערע אויסלענדישע סחורות האָט די צענטראַלע איינפוהר־קאָמיסיע אויף יעדען קוואַרטעל פעסטגעשטעלט אַ קאָנטינגענט, וועלכער איז צוטיילט געוואָרען צווישען די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

איצט איז בעדייטענד פערגרעסערט געוואָרען די רשימה פון אַרטיקלען, וועלכע מען קאָן אימפּאָרטירען פון אויסלאַנד אָהן אַ בעגרענצונג, דהיינו: רייז, געווירץ, ציקאָריע, און קאַווע־ערזאַצען, קאַווע, קאַקאַאָ, פּוטער, לעדער (אַ חוץ פאַרטיגע שיך פון לאַקיר און זאַמשלעדער), אַלע אַרטיקלען, וואָס זענען אויסגעאַרבייט פון האָלץ, קיך־געשיר, אויסאַרבייטונגען פון פאַיאַנס, פּאָרצעלאַן או פון גלאָז, קויהלען, קאָקס, גומע, האַלב־פאַבריקאַטען און אויסאַרבייטונגען פון גומע, אַ רייהע כעמישע אירען, ריינע גליצערינע, פערשידענע זייפען, (אַ חוץ טואַלעטען און הייל־זייפען), אולטראַ־מאַרינאַ, בלייעכץ און פאַרבקע, טינט, קיט, אויסאַרבייטונגען פון מעש, אייזען, שטאָל, אייזערנע און שטאָלענע רעהרען, אייזערנע און שטאָלענע דראָט, נאָדעל, מעסער, נייה־מאַשינען, שרייב־מאַשינען, קלישעס צו פאָטאָגראַפירען, ווייגערלעך און טיילען פון זייגערס, מוזיקאַלישע אינסטרומענטען און גראַמאָפאָן־פּליטעס, ראָווערען, געוויסע סאָרטען פון באַוועל־סחורות, וואָל־סחורות, קנעפּ, און ספּינקעס (אַ חוץ קנעפּ או ספּינקעס וואָס זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען פון פּערל־מאַסע, שילדקרעט, העלעפאַנט־ביין און הירשען), שרייב־מאַטעריאַלען, מאַטעריאַלען צו צייכנען און צו מאָלען.

צווישען די ראָזיגע אַרטיקלען, וועלכע מען קאָן אימפּאָרטירען קיין פּוילען אָהן אַ ספּעציעלע ערלויבעניש, געפינען זיך הויפּטזעכליך אַזעלכע סחורות, פאַר וועלכע דער צאָל־טאַריף איז אינגאַנצען נישט געהעכערט געוואָרען.

ווער קאָן בעקומען אַ „האַנדווערקער־קאַרטע"?

די טעג האָט אַ דעלעגאַציע פון צענטראַלען האַנדווערקער־פערבאַנד אין די פּערזאָנען פון די ה"ה ראַטמאַן אַדוו. ווייצמאַן און פינגערהוט בעזוכט דעם וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי, וועלכער האָט צוזאַמען מיט'ן אינזש. בערלינער אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ וועגען איינפיהרען אין לעבען דאָס צעכען־געזעץ פאַר האַנדווערקער.

די דעלעגאַציע האָט ערקלערט, אַז לויט איהרע ידיעות האָט די האַנדעלס־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט בעקומען אַנ'אָנווייזונג פון וואָיעוואָדזטווע, אַז די אַזוי־גערופענע „האַנדווערקער־קאַרטען" זאָלען בעקומען נאָר די האַנדווערקער, וועלכע וועלען צושטעלען צייגנישען פון פּאָליצי־קאָמיסאַריאַט, אַז זיי זענען טאַקע האַנדווערקער.

די דעלעגאַציע האָט פון איהר זייט אָנגעוויזען, אַז אַזאַ שטעלונג איז נישט קיין ריכטיגע, ווייל די קאַרטען דאַרפען אַרויסגעגעבען ווערען נאָר אויפ'ן סמך פון אַ בעשייניגונג פון אַ פעראיין. מיט דעם דאָזיגען שטאַנדפּונקט האָבען אויך מסכים געווען די פאָרשטעהער פון מאַגיסטראַט און האָבען צוגעזאָגט אין דעם זין די זאַך אין וואָיעוואָדזטווע צו ערלעדיגען.

די מאַגיסטראַט־פאָרשטעהער האָבען אויך בעפרידיגט די ביטע פון דער בעקער־סעקציע פון זאַוואַדזקע 5 און האָבען צוגעזאָגט זייערע פאָרשטעהער אין דער סאַניטאַר־קאָמיסיע, וואָס האָט די אויפגאַבע צו קאָנטראָלירען די בעקערייען.

אורטייל אין פּראָצעס פון די 6 שילערינס.

(§) אין דעם פּראָצעס געגען די 6 שילערינס פון סאַבאַלעווסקאַ'ס און אַזשעשקאָוואַ'ס גימנאַזיומס, איז נעכטען אַרויסגעטראָגען געוואָרען פאָלגענדער אורטייל: די 19־יעהריגע חיה זאַלצמאַן האָט בעקומען 10 חדשים טורמע, די 17־יעהריגע רוזשאַ ראָזענפאַרב, — און 19־יעהריגע רייזע ניעכטשינסקאַ — צו 6 חדשים טורמע. דאַווידאָוויטש, בירנבוים און שניידערמאַן זענען פריי געשפּראָכען געוואָרען.

דאָס געריכט האָט בעשלאָסען אַ קעגענצוקומען דער השתדלות פון דער פערטיידיגונג און אַרויסלאָזען די פער'משפּט'ע אויף קויציע צו 500 זל. פאַר יעדערער.

אַ קינד — אַ לעבעדיגער פאַקעל.

(—) ביים אינדוסטריעלער מילקע (פּיעטרקאָווער 20), איז נעכטען אין אָווענד פאָרגעקומען פאָלגענדער אומגליקספאַל:

די 6־יעהריגע קאַמילאַ מילקע איז געשטאַנען ביים ברענענדען אויווען און האָט זיך געשפּילט. פּלוצים, האָט זיך אָנגעצונדען אויף איהר דאָס קליידעלע. אין איין מינוט איז דאָס קינד געשטאַנען אין פלאַמען. אויף דעם פערצווייפעלטען געשריי פון קינד, זענען אָנגעלאָפען די היימישע, מען האָט באַלד אַראָפּגעריסען פון איהר די ברענענדע מלבושים'לעך.

דאָס קינד האָט בעקומען שווערע בראַנד־וואונדען.

גרויסע אויסלענדישע הלואה

פאַר דער פירמע שייבלער און גראַהמאַן.

נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען איז ענדליך רעאַליזירט געוואָרען אַנ'אויסלענדישע הלואה פון 5 מיליאָן דאָלאַר פאַר דער פירמע שייבלער און גראָהמאַן.

דער גרעסטער טייל פון דער הלואה וועט פערווענדעט ווערען אויף אינוועסטיציע־צוועקען. די הלואה איז אָבגעשלאָסען געוואָרען אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען: 7 און אַ האַלב פּראָצ. צינזען, קורס 93 און האַלב פאַר 100 אַמאָרטיזאַציע טערמין — 25 יאָהר.

די הלואה איז פערזיכערט מיט'ן גאַנצען פערמעגען פון דער פירמע.

די הלואה האָט זעהר אַ וויכטיגע בעדייטונג, סיי אַלס הלואה און סיי אַלס ע ר ש ט ע גרעסערע קרעדיט־טראַנזאַקציע, וואָס איז דורך די אַמעריקאַנער קאַפּיטאַליסטען געשלאָסען געוואָרען מיט אַ פּריוואַטער פירמע.

אַ דאָקומענט פון פּוילישען פעראיין פון די קינאָ־בעזיצער.

(—) דער נעכטיגער „ראָבאָטניק" ברענגט אַ צירקולאַר, וועלכען ס'האָט פאַנאַנדערגעשיקט די פערוואַלטונג פון פערבאַנד פון קינאָס אין לאָדזער וואָיעוואָדזטווע. אינ'ם צירקולאַר ווערט מיטגעטיילט, אַז דער צענטראַל־פערבאַנד האָט זיך פערשטענדיגט מיט'ן הויפּט־קאָמיטעט פון אונפּאַרטייאישען וואַהל־קאָמיטעט צו שטיצען די רעגירונג. דער פערבאַנד האָט זיך פערפליכטעט אָפּצוגעבען די זאַלען פון די קינאָס פון 9 ביז האַלב 2 בייטאָג אומזיסט. אין די שפּעטערדיגע שעה'ן—לויט אַ פערשטענדיגונג. אויפ'ן דאָזיגען גרונד ווערט פעראָרדענט, אַז דעם 18, 19, 24, 25, 26 פעברואַר און דעם 2, 3, 4, 9, 10 און 11 מערץ זאָל מען די קינאָס אָפּגעבען דעם אומפּאַרטייאישען בלאָק.

פאַר אַנדערע וואַהל־קאָמיטעטען קענען די קינאָ־זאַלען אָפּגעגעבען ווערען נאָך אַ פריהערדיגער פערשטענדיגונג מיט דער פערוואַלטונג פונ'ם קינאָ־פערבאַנד. פּראָפּאַגאַנדע־פילמען און קלישעס פון אַנדערע וואַהל־קאָמיטעטען קענען דעמאָנסטרירט ווערען נאָר לויט אַ ספּעציעלער ערלויבניש פון פערבאַנד. ווייטער ווערט אינ'ם צירקולאַר אָנגעגעבען אַז דאָס נישט אויספיהרען דעם צירקולאַר וועט ברענגען נישט קיין געוואונשענע רעזולטאַטען.

אַ בריף

צו נאָאום זיפער.

(—) ביי אונז אין רעדאַקציע געפינט זיך אַ בריף פון אַ בעסאַראַבער שטעטעל אין רומעניען פון אַ געוויסען ס. א. ראַבינאָוויטש צו נאָאום זיפער אין לאָדז קיין אַדרעס איז אויפ'ן בריף נישט אָנגעגעבען, וועמען דער בריף געהער דאַרף זיך ווענדען אין רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

פון ראַבינאַט.

די פאַמיליע פון לאָדזער יוסף בן ראובן שומערייא Schumeraj די מוטער פיגא ועמבער — געבוירען 1889 ווערען געבעטען צו הרב סג"ל (פּאָלודניאָווא 25) זיי קאָנען קומען יעדען טאָג פון 9—10 פריה.

„נושאי־המטה".

אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' נח וואַלדמאַן איז זונטאָג פאָרגעקומען די יעהרליכע גענעראַל ־ פערזאַמלונג פון פעראיין „נושאי ־ המטה" פל. וואָלנאָשטשי 3. נאָך דעם קאַסע־און טעטיגקייטס־בעריכט, וועלכער איז געוואָרען אָפּגעגעבען פון ה' ל. ביין איז געוואָרען אויסגעוועהלט אַ פערוואַלטונג פון פאָלגענדע ה"ה: ב. מאַראַקאַ, י. חזשאַנאָוויטש, ח. י. בערמאַן, ש. וו. ראַזמאַן, נ. א. באָמס, א. אַש, ה' אָפּענבאַך, י. מ. טייטעלבוים, י. מ. זדונסקי, מ. מונק, מ. י. ווערדיגער, מ. ווייסמאַן.

קאַנדידאַטען: י. ליבערשטיין, י. מ. סענדער, י. זילבערמאַן.

רעווידיר־קאָמיסיע: ב. ראַזמאַן, נ. באַהאַריער, ב. ב. דאַבזשינסקי.

קאַנדידאַטען: ח. ס. הימעל, א. מייראָוויטש.

היינט אין „וו. י. ז. א."

היינט קומט פאָר אין לאָקאַל פון „וו.י.ז.א." אויף דעם געוועהנליכען פעספּער פון דער אָרגאַניזאַציע אַ רעפעראַט פון רעדאַקטאָר אוגער אויף דער טעמאַ „איבערבליק פון דער פּרעסע פון די לעצטע דריי וואָכען".

אין „אַררט"

היינט שפּילט מען 1 מאָל.

היינט, דינסטאַג, 9.15 אָוו. ווערט געשפּילט דער פּרעכטיגער 4. פּראָגראַם א. נ. „סאָלעם אַלייקום", וואָס איז אַ גלאַנץ־לייסטונג פון אונזער „אַררט".

די רעפּעטיציעס פון דעם 5־טען פּראָגראַם זענען שוין אין פולען גאַנג.

אַ בריף אין רעדאַקציע.

געעהרטע רעדאַקציע.

ערלויבט אונז אויף די שפּאַלטען פון אייער צייטונג פעסטצושטעלען פאָלגענדעס: אין דער „נייער פאָלקסצייטונג" פון 21. ה. ח. אין אַ קאָרעספּאָנדענץ פון לאָדז געווען אָנגעגעבען, אַז אַ געוויסער אברהם מינסקי איז סעקרעטאַר פון מאַגאַזין־שניידער־פעראיין און פיהרט אַ „שוואַרצע אַרבייט" צווישען די כאַלופּניקעס.

מיר ערקלערען, אַז אין אונזער פעראיין ווערט נישט געפיהרט קיין שוואַרצע אַגיטאַציע און אויך, אַז אברהם מינסקי איז נישט ביי אונז קיין סעקרעטאַר און אויך קיין פערוואַלטונגס־מיטגליד.

מיט אַכטונג און דאַנק:

פּרעזעס פון שניידער־מאַגאַזין־פעראיין: ש. ל ע ו ו ק אָ ו ו י ט ש.

עהרען־סעקרעטאַר:

ב ע ר ל א י צ ק אָ ו ו י ט ש.

לאדז
22 פעברואר 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
22 פעברואר 1928

22 מיטוואָך; א אדר תרפ"ח	פעברואר זון-אויפגאַנג 7.13 זון-אונטערגאַנג 4.32 לענג פון טאָג 8.19

צוויי שוועסטערן מיט איין מאַן.

דער חברה-מאַן מוז גט'ען ביידע ווייבער - אָבער יעדער פון די שוועסטערן, וויל האַלטען דעם מאַן פאַר זיך.

טראַגישע פּאַסירונג אין לאָדז.

ביידע שוועסטערן האַלטען זיך אין איין מאַן און יעדע פון זיי שרייט, אַז דאָס איז איהר כשר'ער מאַן כדת משה וישראל און זי וועט אָבער בשום אופן נישט אָפּלאָזען, וואָס איז געשעהען?

אין לאָדז איז פון קינדווייז אויף ער-צויגען געוואָרען און האָט געוואוינט אַ געוויסער מרדכי ניעקריטש. אַ בחור פון אַנשטענדיגע עלטערן פון לוטאָמיר-סקאַ גאַס. מרדכי איז געווען אַ דאַמען-שניידער און האָט נישט שלעכט פּער-דינט. אין דער היים האָט ער קיין פּער-דינסט נישט געדאַרפט אַוועקגעבען, האָט ער זיך דערפאַר זעהר פיין גע-קליידעט און אויסגעזעהן ווי אַן עלע-גאַנט פון דער „זלאָטאַ מלאָדיעזש". עס דאַרף דעריבער נישט זיין קיין וואונ-דער, וואָס מרדכי מאַקס האָט שטאַרק נושא-חן געווען אין די אויגען פון זעהר פיל לאָדזער מיידלעך, וועלכע האָבען אין די שלאָפלאָזע נעכט גע'חלום'ט וועגען מאַקס'ן מיט זיין געקרייזלטען קאָפּ בלאָנדע האָהר, בלויע אויגען און הער-ליכע קליידונג. מאַקס איז געווען שטאָלץ און האָט זיך נישט אַריינגעלאָזען מיט ליאַדע ווערמען, ער האָט שטאַרק אי-בערקליבען ביז נאָך לאַנגע זוכענישען האָט ער זיך אָפּגעשטעלט אויף אַ מיי-דעל פראַניאַ ענגעל, אַנ'אַנגעשטעלטע אין אַ היגער שוך-געשעפט. דער אמת מוז מען זאָגען, אַז מאַקס האָט טאַקע געהאַט אַ „גוסט". פראַניאַ איז געווען אַ בילד-שעהן מיידעל, אַ בלאָנדינקע אַזוי ווי ער אַליין, מיט איין וואָרט אַ מיידעל אַ צאַצקע. מאַקס איז מיט פראַנ-יאַ'ן געוואָרען זעהר נאָהענט און האָ-בען זיך שטאַרק ליב בעקומען.

פראַניאַ ענגעל איז נישט געווען קיין לאָדזערין. זי איז געקומען פון אַ קליין שטעטעל אין קאָניגער קרייז, הנקרא קלעטשעוו. פראַניאַ'ס פאָטער ר' יואל ענגעל אַמאָליגער גרויסער תבואה-סוחר האָט געגעבען זיינע קינדער, 2 טעכטער און 1 זוהן אַ גוטע ערציהונג. ער האָט געהאַלטען צו זיי ספּעציעלע לעהרערס, וועלכע ער האָט אַראָפּגעברענגט פון דער גרויסער שטאָט און זיי געגעבען אַנ'ענטשפּרעכענדע בילדונג.

בימי גראַבסקי, איז אָבער יואל ענ-געל אַנ'עלטערער יוד פאַראָרימט גע-וואָרען און זיין זוהן און די צוויי טעכ-טער זענען געצוואונגען געווען אָפּצו-פאָהרען אין דער גרויסער שטאָט, כדי צו פערדינען אויף פרנסה. אַזוי-אַרום איז פראַניאַ געקומען קיין לאָדז און בע-קומען אַ פּאָסטען אין אַ שיך-געשעפט. די יונגערע געניאַ איז אַוועקגעפאָהרען קיין בידגאָשטש, וואו זי האָט געאַרבייט אין אַ מאַנופאַקטור-פירמע פון איהר'ס אַ בן-עיר אַ געוויסען פּושעדעצקי.

איצט וועלען מיר זיך צוריקקעהרען צו אונזער פערליבט פּאָרעל, פראַניאַ ענגעל, מיט מאַקס נעקריטש. זייער לי-בע איז געווען גאָר אַ הייסע און ווי ס'פיהרט זיך ביי יונגע מענשען, האָט מען שוין אָנגעהויבען צו רעדען וועגען חופה-וקידושין. מאַקס'עס פאָטער איז נישט געווען געגען דעם שידוך, דאָס-זעלבע איז אויך געווען מצד יואל ענ-געל אין קלעטשעוו.

און אַזוי איז פאָרגעקומען אין אוי-גוסט 1926 די חתונה צווישען פראַניאַ ענגעל און מאַקס נעקריטש. דאָס פּאָרעל האָט די ערשטע צייטען גאַנץ גוט גע-לעבט און האָבען זיך אָנגעהויבען איינ-צואָרדנען.

ווי מיר האָבען אָבער שוין פריהער אָנגעוויזען האָט מאַקס געהאַט אַ גע-וואַלטיגע „פּאָוואָדזעניע", וועלכע האָט זיך נישט פון איהם אָבגעטון אפילו נאָך דער חתונה. צוליב דער דאָזיגער סיבה איז צושטערט געוואָרען דער שלום-בית צווישען דעם יונגען פּאָר פּאָלק. מאַקס האָט זיך נישט נעלאָזט שפּייען אין דער קאַשע פון זיין אייפערזיכטיגער יונגער פרוי און ווען די מחלוקות זענען דער-גאַנגען זעהר ווייט, איז מאַקס אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען נעלם געוואָרען פון לאָדז. אַ גליק איז געווען, וואָס פראַניאַ האָט נאָך נישט געהאַט אַוועק-געוואָרפען איהר פּאָסטען און האָט זיך פערדינט איהר פרנסה שוין אַלס יונג-ווייבעל.

מאַקס האָט וועגען זיך נישט געגע-בען קיין שום ידיעה און מ'האָט נישט געוואוסט, וואו ער איז אַהינגעקומען. קיין אָפּיציעלע חתונה-אַקטען האָט דאָס פּאָר-פּאָלק נישט געהאַט צווישען זיך און פראַניאַ האָט אפילו נישט געקענט איהר מאַן פערפאָלגען.

מאַקס איז פון לאָדז געפאָהרען קיין בידגאָשטש און באַלד דאָרט בעקומען אַרבייט, וועגען זיין פרוי אין לאָדז, האָט ער מעהר נישט געוואָלט הערען, און האָט צוגעטראַכט אַ פּלאַן ווי אַזוי פּטור צו ווערען פון איהר. אין ביד-גאָשטש, האָט זיך מאַקס פאָרגעשטעלט אַלס קאַוואַליר און ווייטער גענומען קלויבען די פרוכטען אין גרויסען ער-פאָלג ביים שעהנעם געשלעכט. האָט אָבער דער גורל געוואָלט, אַז מאַקס זאָל זיך בעקענען מיט געניאַ ענגעל, וועלכע, ווי מיר האָבען שוין געשריבען איז געווען אָנגעשטעלט ביי פּושעדעצקי אין בידגאָשטש. נישט מאַקס האָט גע-וואוסט, אַז ער האָט צו טון מיט אַ שוועגערין און נישט געניאַ האָט גע-וואוסט, אַז זי האָט צו טון מיט אַ שוואָ-גער — איז דעריבער נישט געווען קיין שום שטערונג, אַז מאַקס זאָל זיך פער-ליבען אין דער שעהנער געניאַ און שווערען איהר טרייהייט ביז אין טויט אריין. געניאַ האָט זיך אויך געטראַכט, אַז ס'איז נישט קיין תכלית צו פערזי-צען ביז'ן גראָהען צאָפּ. נאָכדערצו, אַז קיין נדן איז נישט פערהאַן, און האָט באַלד איינגעשטימט אויף מאַקסעס לי-בע צו איהר.

האָט זיך באַלד אָנגעהויבען אַ בריף-וועקסעל צווישען געניאַ און איהרע על-טערען. ר' יואל ענגעל האָט אפילו נישט געוואָלט באַלד מסכים זיין אויף אַ פרעמ-דען יונגענמאַן, אָבער יונגע-בלוט וואָרט נישט און דער חברה-מאַן האָט גענומען געניאַ'ן, אַוועקגעפאָהרען מיט איהר קיין דאַנציג און דאָרט געשטעלט אַ חופה און אפילו געמאַכט אָפיציעלע חתונה-אַקטען. נאָכ'ן פערברענגען עטליכע טעג אין דאַנציג איז דאָס פּאָר-פּאָלק אַלס מאַן און ווייב געקומען צוריק קיין בידגאָשטש.

בינו-לבינו האָט מען זיך אין לאָדז דערוואוסט, אַז מאַקס געפינט זיך אין בידגאָשטש און האָט דאָרט צום צוויי-טען מאָל חתונה-געהאַט. פראַניאַ איז גלייך אַוועק קיין בידגאָשטש, דאָרט אויסגעזוכט מאַקס'ן און אַוועק זיך אדורכשמועסען מיט איהם.

דער לעזער קאָן זיך פאָרשטעלען די סצענע, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט ביי מאַקס'ען אין שטוב, ווען ביידע שוועס-טערן האָבען זיך געטראָפען פנים-אל-פנים און האָבען זיך דערוואוסט, אַז זיי האָבען איין מאַן. פראַניאַ האָט זיך געוואָלט דאָס לעבען נעהמען, ס'האָבען זיך אַריינגעמישט מענשען און האָבען אַלע דריי — די צוויי שוועסטערן מיט איין מאַן משלח געווען צום לאָדזער ראַבינאַט.

נעכטען איז טאַקע דער דריילינג געקומען קיין לאָדז און מ'וויל מאַכען אַ סוף. ס'פערשטעהט זיך, אַז דער ערשטער בעדינג איז געווען, דאָס מאַקס זאָל גט'ען תיכף ביידע שוועסטערן.

דאָ איז אָבער געקומען די אמיי'ע סענסאַציע. אי פראַניאַ און אי געניאַ ווילען נישט אָפּטרעטען מאַקסען, יעדע וויל איהם בעהאַלטען פאַר זיך, זענען דאָס פאָרגעקומען געשרייען, קריגערייען און מחלוקת און די דין-תורה האָט דער-וויילע געמוזט אָפּגעלעגט ווערען, ביז ר' יואל ענגעל, דער פאָטער פון צוויי שוועסטערן מיט איין מאַן וועט קומען קיין לאָדז.

הכנות צו די סיים=וואַהלען.

מינדערהייטס=בלאָק.

מיטינגען אין לאָדזער קרייז.

אין אַ גאַנצער רייה שטעט זענען אין די לעצטע טעג פאָרגעקומען וואַהל-מיטינגען מיט דער בעטייליגונג פון אָנגעזעהענע פאָרשטעהער פונ'ם מינ-דערהייטס-בלאָק.

אַזעלכע מיטינגען זענען פאָרגעקומען אין פּאַביאַניץ, זדונסקאַ-וואָליאַ, קאָנ-סטאַנטין, זגערזש, אַלעקסאַנדער, קאַליש און לוטאָמירסק.

רעפערירט האָבען די ה"ה: ג. דעפ. ראָזענבלאַט, לאַווניק יאָעל, ד"ר הינדעס, אוטא, שפּיקערמאַן, רינגאַרט, טעמפּעל-האָף, ד"ר לעמבערגער, יאַבלאָנסקי, האַנדעלסמאַן א.אַ. אומעטום זענען אָנ-גענומען געוואָרען רעזאָלוציעס צו שטי-מען פאַר'ן מינדערהייטס-בלאָק (נ. 18).

יוד. פרויען=קאָמיטעט

ביים יודישען וואַהל-קאָמיטעט פון בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען האָט זיך אָרגאַניזירט אַ ספּעציעלער פרויען-וואַהל-קאָמיטעט. צום פּרעזידיום פון קאָמיטעט געהערען די פרויען: אַסטראַמאָגילסקאַ געלערנטנער, גוטער-מאַן, האַלפּערן, פרוי ד"ר ראָזענבלאַט קאַנדעלבויגען, שפּירא. דער פרויען-קאָמיטעט אָרדענט איין דאָנערשטאָג, ד. 23 ד.ח. אַ גרויסע פרויען-וואַהל-פער-זאַמלונג אין זאַל קאָלאָסעאום. עס ווע-לען רעפערירען: ראַטמאַן רחל שטיין פרוי ד"ר סירקין בינשטיין (וואַרשאַ), אויך די ה' ד"ר ראָזענבלאַט רעד. אוּ-גער, לאַווניק א. יאָעל א. א.

יוגענד=קאָמיטעט.

אַלע מיטגלידער פון די ציוניסטישע גרופּירונגען אין אַ צאָהל פון 400 מאַן האָבען זיך געשטעלט צו דער דיספּאָ-זיציע פון וואַהל-קאָמיטעט פון מינדער-הייטס-בלאָק. צום יוגענד-קאָמיטעט גע-הערען ה"ה: אָפּענהיים, בוימגאָלד, מאַג, אַ. גאָלדבערג סטוד. ש. געליבטער, מ. טעמפּעלהאָף, חיים מרגליות, צ. רינגאַרט לייב יחיאל ערליך.

נאַציאָנאַלע אינטעליגענץ.

ביים מינדערהייטס בלאָק אין לאָדז האָט זיך קאָנסטיטואירט אַ קאָמיטעט פון נאַציאָנאַלער אינטעליגענץ. צום פרעזי-דיום געהערען די ה"ה רעד. אוגער, ד"ר פעלדמאַן, ד"ר טאַרטאַקאָווער.

פון יודיש=נאַציאָנאַלען בלאָק.

היינט, מיטוואָך קומט פאָר אַ גרויסע וואַהל-קאָנפערענץ פון גאַנצען לאָדזער קרייז, צו וועלכער עס דאַרפען קומען פאָרשטעהער פון די וואַהל-קאָמיטעטען אין בזשעזשין, לוטאָמירסק, אַלעקסאַנ-דראָוו, קאָנסטאַנטינאָוו, זגיערזש, פּאַביאַ-ניק, טושין, קאָלושקי, לאַסק, יעזשוב, גלאָוונאָ, סטריקאָוו א. אַנד.

* * *

אין גייער'ס ראַיאָן אין לאָקאַל פון דער „בית-יעקב"-שולע (נאָוואָ-זשאַר-זשעווסקאַ 7) איז פאָרגעקומען אַ גרוי-סער פרויען-מיטינג איינגעאָרדענט דורכ'ן אַלנעמיינעם יודישען נאַצ. בלאָק.

די רעדנערינס פרל. קליגער, פרל. ראָזענבלום און פרל. פויזנער האָבען אַרומגערעדט די אויפגאַבען פון דער יודישער פרוי ביי די איצטיגע וואַהלען צום סיים און סענאַט.

צום סוף איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו אַגיטירען און שטימען פאַר דער ליסטע 33.

* * *

בעראַטונג פון גבאים.

היינט, מיטוואָך, 7 אין אָוונד, רופט דער אַלג. יוד. נאַצ. בלאָק אַ בעראַטונג פון אַלע לאָדזער בתי-תפלה-גבאים. די בעראַטונג וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון דער „אגודה", דזיעלנע 11.

אויסגעקלעפּט די וואַהל-ליסטעס.

נעכטען זענען אין שטאָט פונאַנדער-געלעבט געוואָרען די פּלאַקאַטען פון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע, אין וועלכער ס'זענען אויסגערעכנט געוואָרען די קאַנדידאַטען-ליסטעס, צום סיים און סע-נאַט, וואָס זענען בעשטעטיגט געוואָרען.

פון „בונד".

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ קאָנפע-רענץ פון אַ רייה פראָפעסיאָנעלע פער-איינען, גערופען דורכ'ן וואַהל-קאָמיטעט פון בונד. ס'איז בעשלאָסען - געוואָרען אויפצופאָדערען די מיטגלידער זיך צו בעטייליגען אין קאָנצערט-מיטינג פון „בונד", וואָס קומט פאָר פרייטאָג אָוונד.

די ערצטליכע לאַבאָראַטאָריע
פון ד"ר מעד.
ST. HURWICZ
(אַנאַליזען פון אורין, בלוט, קאַל א. אַ. וו. אונטערזוכונגען פון געשווירען, ראַק, אויס-שיילונגען א. אַ. וו)
איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף
WSCHODNIA 76
(רוג נאַרוטאָוויטש-גאַס) טעל. 53-30.

Dr. RÓŻANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע
צוריקגעקעהרט.
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98
נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

לאָדזער בודזשעט

צום אינטערנאַציאָנאַלען שטאָט=פערבאַנד.

(מ) דער פאָרזיצער פון אינטערנאַ-ציאָנאַלען שטאָט-פערבאַנד, דער האָלענ-דישער סענאַטאָר וויבאָ, האָט זיך גע-ווענדעט צום לאָדזער שטאָט-פרעזידענט, אַז ער זאָל צושיקען צום אינטערנאַציאָ-נאַלען ביוראָ דעם שטעטישען ביודזשעט פאַר די יאָהרען 1926/7 און 1927/8.

דער ביודזשעט איז נויטיג צוזאַמען מיט אַנדערע ביודזשעטען פון גרויסע שטעט אויף צו בעאַרבייטען אַ רעפּע-ראַט וועגען קאָמונאַלע פינאַנסען צום אינטערנאַציאָנאַלען קאָנגרעס פון די שטעט, וואָס דאַרף פאָרקומען אין אָק-טאָבער אין סעוועליין.

דער מאַגיסטראַט האָט די ביטע ער-פילט.

שטיצע

פאַר גייסטיגע אַרבייטסלאָזע.

(ב) מאָרגען און פרייטאָג, וועלען פאָרקומען די אויסצאָהלונגען פאַר די אַרבייטסלאָזע אינטעלעקטועלע פאַר'ן חודש פעברואַר. מאָרגען וועלען בע-קומען אויסגעצאָהלט די אינהאַבער פון די לעגיטימאַציעס פון נומער 1 ביז 750, און פרייטאָג פון 751 ביז צום סוף.

שבת וועלען אָנגענומען רעקלאַמאַ-ציעס, און מיטוואָך וועלען די רעקלאַ-מאַנטען בעקומען אויסגעצאָהלט.

די קויהלען

זענען נאָך צו יונג.

ווי מיר האָבען נעכטען מיטגעטיילט האָבען ערד-אַרבייטער ענטדעקט אין רעגנע, הינטער קאָליושקי, שטיין-קויה-לען. די עקספּערטיזע, וועלכע איז אדורכגעפיהרט געוואָרען איבער די ענטדעקטע קויהלען האָבען בעוויזען, אַז די קויהלען זענען נאָך צו יונג.

ליין אויסאַרבייטונגען

אין ווידזעווער מאַנופאַקטור.

דער פּרעזעס פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" ה' אָסקאַר קאָהן איז אַרויסגעטראָטען מיט אַ פּלאַן צו שאַ-פען אין פערלויף פון די נאָהענטסטע 2 חדשים אַ ליין-שפּינערייי אויף 5—10 טויזענד שפּינדלען. כדי צו רעאַליזירען דעם פּראָיעקט, האָט די פירמע בעקו-מען אַנ'אָבליגאַציע-הלואה פון 3 מיליאָן דאָלאַר.

ליין, וואָס וואַקסט פיל אין פּוילען, ווערט נישט אויסגענוצט פאַר דער הי-גער פּראָדוקציע אפילו קיין 10 פּראָ-צענט. און ווערט רויערהייט עקספּאָר-טירט קיין אויסלאַנד פון וואַנען ס'ווע-רען עקספּאָרטירט די טייערע פאַרטיגע אויסאַרבייטונגען.

אין די אַפּטייקען.

אין די היינטיגע נאַכט דיזשו=רירען.

יורשים פון וואָיטשיצקי (נאַפּיורקאָוו-סקי 27) וו. דאַנילעצקי פּיעטריקאָווער 127) פּ. אילניצקי און י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ, 37) יורשים פון ליינ-וועבער (פרייהייטס פּלאַץ, 2) יורשים פון האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1) י. קאָ-האַנע אַלעקסאַנדראָווסקאַ 80).

לאָדז. 22 פעברואר 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 22 פעברואר 1928

אהן יודישקייט

אַ נייער יודישער אינסטיטוט.

זונטאָג איז אין וואַרשאָ געעפענט געוואָרען מיט גרויס פאַראַר אַנ'אינסטיטוט פאַר יודישער וויסענשאַפט, וועלכען עס האָבען מיט אַ צייט צוריק געגרינדעט די ה"ה ד"ר באַלאַבאַן, ד"ר ברוידע, יצחק גרינבוים, י. טהאָן און פראָפ. שאָר.

לויט די פייערליכע רעדעס און הבטחות פון די ערעפנונגס־רעדנער, וועט דער דאָזיגער אינסטיטוט דאַרפען פאָרשען דאָס יודישע לעבען אין פוילען דאָס פערגאַנגענע און געגענוואַרטיגע.

הכלל, עס דאַרף בלתי שום ספק זיין אַזאַ אינסטיטוציע, אין וועלכער אונזער קולטור פיהלט אַ שטאַרקע נויטווענדינקייט, און ווען ביים רודער פון איהר זאָלען טאַקי שטעהן אמת'ע רוטינירטע וויסענשאַפטלער, קאָן מען זיך טאַקי ריכטען אויף אַ שיין גערעטעניש.

מיר וואָלטען באמת זיך געקאָנט ריכטען, אַז אין דעם אָביעקטיוועָן וויסענשאַפטליכען שפיגעל וועלען מיר בעקומען אַנ'אָביעקטיווע און ממילא ריכטיגע אָפשפיגלונג פון דעם יודישען ישוב אין דעם עבר און געגענוואַרט, אָבער —

אַזוי איז עס שוין, ב"ה, ביי אונז, אַז וואו אַ „ויהי" מוז זיך נאָכשלעפען אַנ'„אָבער" —

איז אָבער אין דעם פאַל געווען אַ וויכטיגער פרט, וואָס מאַכט אונז צו דענקען אין דער ממשות'דיגקייט, אַ לענגפאַלס, אין דער פאָזיטיווער ממשות'דיגקייט פון דעם נייעם וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט.

שטעלט אייך פאָר, אַז די דאָזיגע יודישע אינסטיטוציע, וואָס דאַרף חוקר ודורש זיין דאָס יודישע לעבען אין פוילען, וואָס געהט דורך הונדערטער יאָהרען אויף יודיש, עפענט זיך מיט גרויס פייערליכקייט, און קיין איינעם פון די גרינדער פאַלט נישט איין צו זאָגען אַ פאָר ווערטער אין יודיש און העגען דער יודישער שפראַך, וואָס איז דער פערשטענדיגונגס־ און אויך געוויסערמאַסען, דער קולטור־אינסטרומענט פון דעם רוב מנין ובנין פון פוילישען יודענטום.

אַזאַ פאַל שמעקט שוין מיט בפירוש'ער נענאַציע, מיט בולט'ער איגנאָרירונג, און, איך וואָלט געזאָגט, מיט שאָוויניזם פון דעם העכסטען גראַד.

ביי אַזאַ מעמד קאָן קיין רייד נישט זיין וועגען אָפיעקטיווער וויסענשאַפטליכער אַרבייט, און פערטראַכטענדיג זיך וועגען דעם אינסטיטוט'ס אַרויסטריט מיט'ן „לינקען פוס", ווערט דער צוטרוי צו איהם אונטערגעהאַקט פון סאַמע אָנהויב אָן.

מן.

—o—

אין נייעם ריגער שטאָדט-ראַט

האָבען יודען 8 מאַנדאַטען

ריגאַ, 21 (אַט"ע). היינט איז פערענדיגט געוואָרען דאָס צעהלען די שטימען ביי די וואַהלען צום שטאָדט-ראַט. די סאָציאַליסטען האָבען בעקומען 60 טויזענד שטימען און 29 מאַנדאַטען אויף דער אַלגעמיינער צאָהל 90. די רעכטע האָבען דערהאַלטען 25 מאַנדאַטען, די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אויך — 25 (די דייטשע 13, יודען 7, רוסען — 4, פאָליאַקען — 1 ליטווינער—0) די לינקע פראָפעסיאָנעלע פעראיינען — 10 מאַנדאַטען. אין די וואַהלען האָבען זיך בעטייליגט 80 פראָצענט פון די וועהלער.

ריגאַ, 21 (יט"אַ טעלעגראַפיש). דער וואַהל-קאַמף צו די וואַהלען אין ריגער שטאָדט-ראַט האָט געגעבען די בירגערליכע יודישע גרופּירונגען 7 מאַנדאַטען בונד האָט בעקומען 1 מאַנדאַט. די „אגודה" האָט פערלוירען 50 פראָצענט שטימען אין פערגלייך מיט די פריהערדיגע וואַהלען. די רעכטע לעטישע פאַרטייען האָבען אין נייעם שטאָדט-ראַט אַ מינדערהייט.

וואָס פאַר אַנ'אָרט איז די אַמור-געגענד

וואו רוסלאַנד וויל יעצט בעזעצען יודען אויף ערד.

ווייט, ווייט אין מזרח סיביר אויף יענער זייט פון דעם אירקוטסקער געגענד און אויף יענער זייט פון דער אָזערע באַיקאַל, ליגט די פּראָווינץ אַמור, נאָר אַ שמאָלער פאַס לאַנד, וואָס איז אין רוסיש בעוואוסט אַלס די „פרימאָרסקאַיאַ אָבלאַסט". און וואו די בעוואוסטע שטאָדט וולאַדיוואָסטאָק געפינט זיך. טיילט זי אָפּ פון דעם אָכאָטינישען ים און דעם יאַפּאַנעזער ים, וועלכע זענען איינענטליך טיילען פון דעם פּאַסיפישען אָקעאַן.

דאָס האַרץ פון דער פּראָווינץ און פון דעם גאַנצען געגענד יענעם איז דער טייך אַמור, וואָס האָט זיין נאָמען געגעבען צו דער פּראָווינץ, דער טייך איז אַ לאַנגער איינער פון די לענגסטע אין דער וועלט, ער איז כמעט אַזוי לאַנג ווי דער מיסיסיפּי אין אַמעריקאַ, כאָטש נחת האָט מען פון איהם אַ סך ווייניגער.

ער פאַנגט זיך אָן ערגעץ ביים גרענעץ פון מאָנגאָליאַ. ציהט זיך און דרייט זיך אויף אַ לענג פון אַרום 2,800 מייל, און ענדליך פאַלט ער אַריין אין יענעם שמאָלען פאַס וואַסער, וואָס טיילט אָפּ דעם טרויעריג בעריהמטען אינזעל סאַכאַלין פון דער סיבירער טעריטאָריע.

שיפען געהען איבער אָט דעם טייך, און כמעט איבער זיין גאַנצער לענג: אָבער דאָס זענען נישט קיין שיפען, ווי מען זעהט אויף די טייכען פון ציוויליזירטע לענדער. נאָר קליינע און פלאַכע שיפלעך. און אָפען איז דער טייך פאַר דער בעזעגלונג פון שיפען אַ קאַרגען האַלב יאָהר. ווייל די איבעריגע צייט איז דער טייך פערפרוירען און איז בעדעקט מיט אַ שיכט פון דיקען אייז.

די געגענד וואָס ליגט צו צפון פון אָט דעם טייך, איז די בעריהמטע אַמור־פּראָווינץ, די געגענד אַרום פון דעם טייך איז מאַנדזשוריע.

די אַמור־פּראָווינץ פערנעהמט אַ שטח פון אַרום 175 טויזענד קוואַדראַט מייל, כמעט אין צענטער פון דעם געגענד און ביים ברעג פון טייך אַמור ליגט דאָס שטעטעל בלאַגאָוועשטשענסק, די הויפּטשטאָט פון דער פּראָווינץ.

כמעט פון אַלע זייטען איז די געגענד אַרומגערינגעלט מיט נישט קיין זייער הויכע בערג, וואָס בעשיצען אַ טייל ווייז פון די פראָסטיגע ווינטען, וואָס בלאָזען פון דעם קאַלטען נאָרד: אָבער אין גאַנצען בעשיצען איהם פון די קעלטען קאָנען נישט די בערג: שוין צו ווייט צו נאָרד ליגט די געגענד און נישט גענוג ווייט פון דעם ים וואו עס ליגען די נאָרדליכע אינזלען פון יאַפּאַן און דער אינזעל סאַכאַלין. דער קלימאַט דאָרט איז אַ גאַנץ געזונדטער, אָבער די דורכשניטליכע טעמפּעראַטור איז אַ נידעריגע. זומער איז דאָרטען בעקוועם וואַרים, אָבער ווינטער ־ צייט הערשען בייסיגע פרעסט.

כמעט די גאַנצע געגענד איז בעדעקט מיט געדיכטע וועלדער, וואָס מאַכען דעם קלימאַט עטוואָס מילדער און וואָס גיבען גענוג מאַטעריאַל אי אויף בויען הייזער, אי פאַר הייצונג.

אין דורכשניט איז די ערד דאָרט אַ גאַנץ פרוכטבאַרע: אָבער די קעלטען וואָס קומען אָן צו פריה, דערלאָזען נישט אַז עס זאָלען דאָרט וואַקסען אַ זעלכע תבואות, וואָס וואַקסען אין מעהר מילדע געגענדען.

די צאַרישע רעגירונג אין רוסלאַנד האָט געמאַכט עטליכע מאָל פּרובירונגען צו בעזעצען דאָס לאַנד מיט פּויערים פון די צענטראַלע רוסישע גובערניעס מ'האָט די פּויערים צוגעזאָגט פערשידענע פאָרמען פון הילף און געוויסע פּריווילעגיעס, און אויף אַנדערע אופנים ערמוטיגט די פּויערים פון „טיף־רוסלאַנד", אַז זיי זאָלען עמיגרירען אין דער אַמור ־ פּראָווינץ. די פּויערים פלעגען אַרויסשיקען אייגענע קאָמיסיעס צו בעטראַכטען דאָס לאַנד, און זעהען, אויף וויפיל עס איז ראַטזאַם איבערצוקלייבען זיך אַהין; און כאָטש דאָס לאַנד איז די צענטראַלע און די מזרח־גובערניעס פון דער אייראָפּעאישער רוסלאַנד זענען געווען זעהר אָרים און די פּויערים פלעגען אָפט ליידען פון אומגרעטעניש און גאַנץ אָפט איבערגעלעבט פעריאָדען פון שווערען הונגער, — האָבען זיך די פּויערים דאָך נישט געאיילט אַריבערצוקלייבען זיך אַהין. געטריבען און געדריקט פון סיסטעמאַטישע אומגרעטענישען און אָפטען הונגער, האָבען זיך דאָך אַ היבש ביסעל פּויערים פון צענטראַל ־ רוסלאַנד אַריבערגעקליבען אַהין. די געגענד איז אָבער נישט געוואַקסען מיט יענער שנעלקייט ווי די צאַרישע רעגירונג האָט עס געוואָלט און ווי מען האָט עס געקאָנט ערוואַרטען לויט די אומשטענדען פון די רוסישע פּויערים און די דערפער פון דער אייראָפּעאישער רוסלאַנד.

אין יאָהר 1890 האָט די אַמור־פּראָווינץ געהאַט אַ בעפעלקערונג פון אַרום 85 טויזענד נפשות. זיבען יאָהר שפּעטער האָט זי געהאַט אַ בעפעלקערונג פון אַרום 120 טויזענד נפשות, און אין 1912 האָט זי געהאַט אַ בעפעלקערונג פון אַרום 230 טויזענד נפשות. ווען מען זאָל נעהמען אין אַכט די מיליאָנען פּויערים פון אייראָפּע, אויסער רוסלאַנד, וואָס האָבען זיך געקאָנט בענוצען מיט דער געלעגענהייט; און ווען מען זאָל נעהמען אין אַכט, אַז אַ גרויסע צאָהל פאַמיליעס האָט זיך אין דער אַמור־פּראָווינץ בעזעצט נאָר דערפאַר, ווייל זיי זענען אַהין פערשיקט געוואָרען צוליב געוויסע פערברעכענס, — מוז מען צוגעבען, אַז דאָס לאַנד איז נישט געווען אַזוי שטאַרק אַנציהענד פאַר מענשען. וועלכע האָבען געהאַט אַנ'אַנדער ברירה.

אויף וויפיל עס האָט צו טון מיט דער פראַגע פון עמיגרירען אַהין פון אייראָפּעאיש רוסלאַנד און דאָרט בעזעצען זיך און מאַכען אַ נייע היים, האָט די געגענד צוויי הויפּט חסרונות: ערשטענס, די קעלט. צו דעם דאַרף מען האָבען מענשען, וואָס זענען פון זייער אַלטער היים צוגעוועהנט צו אַזאַ קלימאַט. און צווייטענס — די ווייטקייט פון אייראָפּעאיש רוסלאַנד. פון מאָסקווע ביז דעם האַרץ פון דער אַמור ־פּראָווינץ איז אַרום 4000 מייל, דער וועג איז אַ לאַנגער און אַ שווערער. דורך דער אַמור ־ פּראָווינץ ציהט זיך אַ טייל פון דער סיבירער אייזענבאַהן ־ ליניע, וואָס פערבינדעט מאָסקווע מיט וולאַדיוואָסטאָק; די ליניע איז אָבער אַנ'אַלט־מאָדישע, און עס געדויערט וואָכען און וואָכען צו מאַכען די רייזע צווישען די צוויי ענד־פּונקטען פון דער ליניע.

די טעריטאָריע האָט אָבער געוויסע מעלות, וואָס וואָלטען געקאָנט ענטוויקעלט ווערען דורך די נויטיגע אָנשטרענגונגען. די טעריטאָריע ליגט אויף דער גרעניץ פון מאַנדזשוריע, און נישט ווייט זענען קאָרעאַ און יאַפּאַן. דאָס זענען אַלץ לענדער, וואָס נויטיגען זיך אין אַנ'אויסטויש פון פּראָדוקטען. דער טייך און די אייזענבאַהן ־ ליניע, וואָס ציהען זיך דורך דער פּראָווינץ, וואָלטען געקאָנט אַ סך העלפען ענטוויקלען דעם האַנדעל מיט נאָכבאַרשאַפטליכע לענדער, און דאָס קאָן פיהרען צו דער ענטוויקלונג פון מסחר און אינדוסטריע אין דער געגענד.

ל. באַראַדאַלין.

אַ ביסעל זעהר אינטערעסאַנטע סטאַטיסטיק.

דער וואוקס פון דער מענשליכער בעפעלקערונג. — לעבענס-פערזיכערונג און פערייונגערונגס-מעטאָדען.

עס איז נישטאָ קיין איין זאַך, פאַר וועלכער דער לעזער זאָל אַזוי מורא האָבען ווי פאַר ציפערען. ער האָט יאָ ליב ציפערען, נאָר אויף דעם וויטעל פון זיין נאָטיץ־בוך, וואו עס זענען פערשריבען זיינע הכנסות. אָבער אַז ער דערזעהט ציפערען אין דער צייטונג, ווערט איהם זויער אויף דער נשמה. און ער הויבט אָן צו גענעצען.

וויל איך זיין אַנ'עזות־פּנים און טאַקע אויסשיטען אויף דעם אומגליקליכען לעזער אַ פּעקל ציפערען. לאָמיר זעהן, צי ער וועט עס אויסהאַלטען, אָדער נישט.

* * *

אַנגלעהרטער האָט אויסגערעכענט, וויפיל מענשען עס האָבען אויסגעוואַנדערט פון אייראָפּאַ אויף יענער זייט ים. ער האָט אָנגעהויבען זיין רעכענונג פון דעם 18־טען יאָהרהונדערט און איז געקומען צו אַזעלכע רעזולטאַטען:

אין 18־טען יאָהר־הונדערט האָבען זיך אַריבערגעפּעקעלט דריי מיליאָן מענשען.

אין 19־טען יאָהר־הונדערט—פופציג מיליאָן מענשען.

און אין ערשטען פערטעל פון דעם 20־טען יאָהרהונדערט—זעקס און צוואַנציג מיליאָן מענשען.

אייראָפּאַ האָט פערלוירען פאַר דער דאָזיגער צייט 79 מיליאָן מענשען. אָבער בשעת זי האָט אַזוי פיל פערלוירען, האָט זיך איהר בעפעלקערונג פערמעהרט פון 150 מיליאָן אויף 460 מיליאָן. הייסט עס, אַז 79 מיליאָן האָט זי אַוועקגעשיקט און 310 מיליאָן האָט זי צוריקגעקראָגען. קענט איהר פון די דאָזיגע צאָהלען זיך פאָרשטעלען ווי אומגעהויער גרויס עס איז די פרוכטבאַרקייט פון דעם מענשליכען מין! עס זענען פאַר דער צייט פאָרגעקומען שרעקליכע מלחמות, עפּידעמיעס, מען האָט זיך מיט גרויס פלייס בעמיהט אויסצוהרג'ענען, וואָס מעהר מענשען, און עס האָט נשט געהאָלפען. אין פערלויף פון 225 יאָהר זענען צוגעקומען נייע 389 מיליאָן מענשען.

און וואָס איז געווען אויף דער אַמעריקאַנער זייט ים? אין מיטען פון דעם 18־טען יאָהרהונדערט האָט מען אין אַמעריקאַ גערעכענט פון 1 ביז 2 מיליאָן ווייסע, און איצט געפינט זיך דאָ 150 מיליאָן ווייסע.

אייראָפּאַ האָט געשאַפען נייע וועלטען. אייראָפּאַ האָט צעוואָרפען איהרע שפּראָצונגען, פון וועלכע עס זענען אויסגעוואַקסען געדיכטע מענשען ־ וועלדער. אייראָפּאַ האָט נישט געקענט אויפהאַלטען איהרע קינדער און האָט זיי אַוועקגעשיקט ווייט, ווייט פון זיך. דאָרטען האָבען זיי זיך בעפעסטיגט און פון דאָרטען האָבען זיי אָנגעהויבען צו שפּייזען זייער מוטער... אָבער זיי טון עס מיט אַ רחמנות ־ פּנים, וואָס בעליידיגט אַ ביסעל די אַלטע מוטער. און די אַלטע מוטער דערמאָהנט זיי, אַז זיי זאָלען נישט פערגעסען די נאָז אַזוי הויך. און זי זוכט אויס ציפערען און בעווייזט זיי, אַז אָט די אַלע נייע רייכע לענדער, וואָס האַלטען זיך אַזוי גרויס, שטאַמען אָפּ פון איהר.

* * *

די לעבענס ־ פערזיכערונגס ־ געזעלשאַפטען בויען זייערע געשעפטען אויף דעם פעסטען גרונד פון בעפעלקערונגס סטאַטיסטיק. זיי וויסען גענוי, וויפיל צייט עס האָט נאָך צו לעבען, דער דורכשניטליכער קליענט זייערער פון אַזאַ און אַזאַ עלטער, איינער שטאַרבט שפּעטער, דער אַנדערער פריהער, און דער, וואָס שטאַרבט שפּעטער, גלייכט אויס דעם פעהלער, וואָס האָט פאַסירט מיט דעם וואָס איז געשטאָרבען פריהער. דאָס איז ביי אַ פערזיכערונג אין פאַל פון טויט, די קאָמפּאַניע איז פּראָאינטערעסירט אין דעם, אַז דער קליענט זאָל לעבען און לעבען. עס זענען אָבער פאַראַן אַזעלכע פאַלען, ווען די קאָמפּאַניעס זענען פּראָאינטערעסירט אין דעם אַז דער קליענט זאָל וואָס גיכער שטאַרבען. דאָס איז דאַן, ווען מען פערזיכערט זיך אויף אַ לעבענס ־ פּענסיע. אויך דאָ איז אויסגערעכענט געוואָרען די גרינדליכע סטאַטיסטיק פון דעם לעבענס ־ דויער און לויט די סטאַטיסטיק פיהרען די קאָמפּאַניעס זייערע געשעפטען.

קומט אָבער די מעדיצין און צושטערט די גאַנצע סטאַטיסטיק. איך רעד דאָ וועגען די נייע פערייונגערונגס מעטאָדען איהר האָט מסתמא געהערט וועגען דעם בעריהמטען רוסישען דאָקטאָר וואָראָנאָוו, וואָס נעמט זיך אונטער צו מאַכען מענשען יונגער, און האָט דערביי אַ גרויסען ערפאָלג. די נייע מעטאָדען פערשפּרייטען זיך אַלץ מעהר און מעהר און עס קומען שוין פאָר פּראָצעסען צווישען קאָמפּאַניס און פערזיכערטע, וואָס זענען פּלוצלונג יונג געוואָרען. אַזאַ מין פּראָצעס איז נישט לאַנג צוריק פאָרגעקומען אין אונגאַרען. אַ סוחר פון 62 יאָהר האָט זיך פערזיכערט אויף אַ לעבענס ־ פּענסיע און דערנאָך האָט ער זיך געלאָזט מאַכען יונגער. די קאָמפּאַניע האָט זיך שטאַרק דערשראָקען. זי האָט אויסגערעכענט, אַז דער סוחר וועט נאָך לעבען 20 יאָהר, אין ערגסטען פאַל 30 יאָהר נעמט נאָך דער סוחר און טוט אָפּ דער קאָמפּאַניע אַ שפּיצעל און הויבט אָן צו לעבען אויפסניי, פערוואַנדעלט זיך אין אַ יונגגמאַנטשיק און וויל רואינירען די קאָמפּאַניע. דער פּראָצעס קומט פאָר אין בודאַפּעשט און האָט זיך נאָך נישט געענדיגט, אָבער דער פאַל אַליין איז אויסערגעוועהנליך אינטערעסאַנט. וואָלט דער סוחר געווען פערזיכערט אויפ'ן פאַל פון טויט, וואָלט איהם די קאָמפּאַניע נאָך זיין פערייונגערונג מסתמא געשיקט בלומען און אַנדערע מתנות. די ענגלישע קאָמפּאַניעס פיהרען אַ גרויסע פּראָפּאַגאַנדע פאַר דער לעבענס ־ פערלענגערונג פון זייערע קליענטען. זיי גיבען זייערע קליענטען מעדיצינישע עצות, העלפען זיי צו פאָהרען אין קור אָרטען היילונגס־פלעצער און בעגעהען זיך מיט זיי ווי מיט טייערע אייגענע קינדער. דאָס זעלבע טוען אויך די אַמעריקאַנער קאָמפּאַניעס, און מען רעדט שוין וועגען דעם, אַז נאָר איננכען וועלען די קאָמפּאַניעס אומזיסט פערייונגערען זייערע קליענטען. יעדענפאַלס איז די פערייונגערונגס ־ מעטאָדע איצט שוין אַזוי פערשפּרייט, אַז די סטאַטיסטיק שטעהט פאַר נייע פּראָבלעמען, און מען קלויבט זיך אויסצואַרבייטען נייע געזעצען פאַר אַזעלכע פאַלען.

„אַרט"
אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראָדערזאָן.

ווייסער זאַל פון
„מאַנטייפעל"
זאַכאַרניאַ 43.
די לעצטע טעג!

היינט, מיטוואָך, פּינקטליך 9.15 אַ זייגער אין אָוונד
סאַלאָם אַלייכום
מאָרגען, דאָנערשטאָג–1 פאָרשטעלונג,
אָנהויב פּינקטליך 9.30, סוף 11.50 אין אָוונד.
פרייטאָג 2 פאָרשטעלונגען: אָנהויב פּינקטליך 8 און 10 אָוונד
שבת–3 פאָרשטעל.: 4 נאָכמ. (פאָפּול. פרייזען) 8 און 10 אָוונד.
הנחה-בילעטען גילטיג נ״ר מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג.
בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאַטער-קאַסע פון 5 נאָכמ.

צוויי פרויען רייסען זיך איבער אַ מאַן וואָס האָט פערלוירען זיין זכרון.

איינע איז די פרוי פון אַ גנב; די צווייטע אַ פּראָפעסאָרשע.

אַנ'אומגעוועהנליך פערפּלאָנטערטע מיסטעריעזע געשיכטע, וואָס לייענט זיך ווי אַ ראַפינירט צוגעטראַכטער שפּאַנענדער קרימינאַל - ראָמאַן, ווי די שאַרפזיניגע קאָמבינאַציע פון אַ רייכער דיכטערישער פאַנטאַזיע און איז דאָך „נישט מעהר" ווי אַ גאַנץ געוועהנליכע שטיק גרויע ווירקליכקייט מיט איהר טיפער רערשיטערענדער טראַגיק, מיט איהרע סודות און אומהיימליכע פערוויקלונגען מיט איהרע גראָטעסקע צופאַלען און איבעראַשונגען, — האָט די טעג אויפגערודערט די גאַנצע איטאַליענישע עפענטליכקייט אין אַ סענסאַציאָנעלען פּראָצעס, וואָס איז פאָרגעקומען פאַר דעם געריכטס - טריבונאַל אין טורין (איטאַליען) און וואָס האָט צוגעצויגען צו זיך די אויפמערקזאַמקייט פון דער גאַנצער אייראָפּעאישער פּרעסע.

מיט קנאַפּע צוויי יאָהר צוריק, אין מערץ 1926, אין איינעם פון די שעהנע בלויע - פערלמוטערנע פריהלינג - אָווענדען אונטער דעם וואונדערליכען איטאַליענישען הימעל, האָט דער אַלטער פערוואַלטער און ווי מיט מאַך - בעהאַקסענער שמש פון דעם יודישען בית־עלמין אין טורין, פלוצים דערזעהן דורך די קליינע פערגראַטעוועטע שייבלעך פונם טהרה - שטיבעל, וואו ער איז געזעסען בייטאָג און ביינאַכט און געזאָגט תהלים, און געדרעמעלט מיט אָפענע אויגען, — ווי איינער אַנ'אומבעקאַנטער מאַן, מיט אַ ווילדע צושויבערטע באָרד, אַנגעטון אין אַלטע, צופליקטע בעטלערישע לאַכעס, האָט זיך אַריבערגעכאַפּט איבער דעם הויכען, געמויערטען פּאַרקאַן און איז באַלד פערשוואונדען צווישען די אַלטע, צעקאָרטשעטע מצבות...

אונזער געטרייער אַלטיטשקער שמש האָט געפּרובט באַלד נעמען דעם אומהיימליכען פרעמדען צוזש' טרעגנען פאַר העזר.

פון דער ראַזיגער געהיימנישפולער בעגעגעניש אויפ'ן אַלטען יודישען בית - עלמין איז באַלד געוואָהר געוואָרען די פּאָליציי און דער אומבעקאַנטער בעטלער איז אַרעסטירט געוואָרען. אָבער אויך די שאַרפזיניגע אויספאָרשער פון דער פּאָליציי האָבען פון דעם אומבעקאַנטען נישט געקאָנט אַרויסבעקומען מעהר ווי דער אַלטיטשקער שמש...

די פּאָליציי האָט איהם איבערגעגעבען אין דעם משוגעים - הויז פון קאָלעגניאַ. די דאָקטוירים - פּסיכיאַטאָרען האָבען געמאַכט מיט איהם אַלערליי עקספּערימענטען, געפּרובט מיט אַלע מיטלען אויפוועקען זיין פערזונקענעם, איינגעשלאָפענעם בעוואוסטזיין — אָבער אויך זיי האָבען נישט געקאָנט ביי איהם דער־

(אַ בריף פון וויען).

געהן קיין טאָלק. ער איז געבליבען ווייטער אין משוגעים - הויז, נישט־וויסענדיג אַלץ, ווער ער איז, פון וואַנען ער קומט, וואו זיין משפּחה איז.

צווישען די משוגעים אין קאָלעגניאַ איז אונזער אומבעקאַנטער געווען דער איינציגער „נאָרמאַלער" מענש. ער האָט געפיהרט דאָ אַ גאַנץ נאַטירליך לעבען, האָט געגעסען און געשלאָפען, געלייענט ביכער, געגאַנגען שפּאַצירען אין הויף פון דעם אַנשטאַלט און האָט אפילו ביסלעכוויז אָנגעהויבען אַליין שרייבען פילאָזאָפישע אַרטיקלען און ליטעראַרישע עסייען, וואָס זענען ביי איהם געבוירען געוואָרען אונטער דעם פרישען אומ־מיטעלבאַרען איינדרוק פון די ביכער, וואָס ער האָט געלייענט.

און אָט איז פלוצים געשעהן אַ מאָדנע זאַך, וואָס האָט נאָך מעהר פערפּלאָנטערט און פערטונקעלט דאָס ראַזיגע אונהיימליכע רעטעניש... די פּאָליציי האָט פערעפענטליכט דאָס בילד פון דעם ראַזיגען פרעמדען מאַן אָן אַ נאָמען — און דערויף האָט זיך געמאָלדען איינע אַ פרוי קאַנעלאַ, אַ דאַמע פון דער בעסערער געזעלשאַפט, וועלכע האָט דערקענט אין דעם אומבעקאַנטען בעטלער איהר פערלוירענעם מאַן, דעם בעריהמטען פּראָפעסאָר קאַנעלאַ... זי האָט דערצעהלט, אַז איהר מאַן איז אין יאָהר 1916, אין די בלוטיגע שלאַכטען אין מאַצעדאָניען, פלוצלונג פערשוואונדען געוואָרען — און איצט האָט זי איהם ווידער דערקענט.

ביי אַ גענויער וויזיטאַציע פון דעם אומבעקאַנטען האָט מען געפונען אין דער קעשענע פון זיין אַלטען מאַנטעל, אַ קליין צוריבענע בריוועלע, געשריבען פון אַ קינדערישער האַנט און אונטער'חתמ'ט מיט דעם פערצויגענעם קינדערשען נאָמען פעפּינאַ... דער ראַזיגער פעפּינאַ, איז נישט קיין אַנדערער ווי דער זוהן פון דער פרוי קאַנעלאַ און פון איהר צוריקגעפונענעם מאַן רושוליאַ, דעם פּראָפעסאָר, אויף וועלכען עס האָבען אויך געפּאַסט אַגב נאָך מאַנכע אַנדערע וויכטיגע סימנים; אַ שניט אויף דער ברוסט (פון אַנ'אָפּעראַציע), אַ צושעריגטער אויער, א.אַז.וו.

וואָס האָט די פּאָליציי געדאַרפט נאָך מעהר? דאָס מיסטעריעזע רעטעניש האָט זיך אויפגעקלעהרט — און דער אומבעקאַנטער איז איצט ווידער געוואָרען: פּראָפעסאָר קאַנעלאַ. ער האָט זיך אומגעקעהרט אַ היים צו זיין פאַמיליע, וועלכע איז יאָהרען לאַנג אויסגעגאַנגען פון בענקשאַפט נאָך איהם — און אין דער וואַרימער, ליבעפולער אַטמאָספערע פון זיינע קרובים און פריינד, האָט דער אומגליקליכער מאַן אָן אַ נאָמען און אָהן בעוואוסטזיין, ביסלעכוויז אַנגעהויבען ווידער קומען צו זיך, אָריענטירען זיך אין זיין נייער סביבה און זוכען אינסטינקטיוו דעם פערלוירענעם, אָפּגעריסענעם פאָדים פון זיין פערשוואונדענעם זכרון.

אָבער פלוצלונג איז ווידער געשעהן אַ גאַנץ נייע זאַך, וואָס האָט נאָך גאָר פריש פערפּלאָנטערט און פערטונקעלט דעם ראַזיגען געהיימנישפולען ענין. ביי דער פּאָליציי האָט זיך מיט אַמאָל געמאָלדען אַ געוויסע פרוי ברונערי פון וועראָנאַ, וועלכע האָט ווידער בעהויפּטעט מיט דער גרעסטער זיכערקייט, אַז דער אומבעקאַנטער איז נישט קיין אַנדערער ווי איהר איינענער מאַן מאַריאָ ברונערי, אַ געוועזענער שריפטזעצער, וועלכען די פּאָליציי זוכט שוין אַגב זייט דעם יאָהר 1922 און וועלכער דאַרף אָפּזיצען עטליכע חדשים תפיסה פאַר אַ גנבה.

די פרוי ברונערי האָט אויך פון איהר זייט מיטגעבראַכט עטליכע עדות, וואָס האָבען בעשטעטיגט איהרע בעהויפּטונגען — און אויך דאָס קליינע צוריבענע בריוועלע, וואָס מ'האָט געפונען ביי דעם אומבעקאַנטען, האָט זי דערקענט אַלס דאָס קינדערשע בריוועלע פון איהר פעפּינאַ.

מיט עטליכע טעג שפּעטער האָט אַנ'אַלטער גלח פון די בענעדיקטינער, עדות געזאָגט, ביי דער פּאָליציי, אַז ער האָט מיט אַ צייט צוריק געלאָזט איבערנעכטיגען אין פּאַליש פונ'ם קלויסטער איינעם אַ בעטלער, וועלכער האָט זיך אויסגעגעבען אַלס מאַריאָ ברונערי און וועלכער איז פולשטענדיג אידענטיש מיט דעם איצטיגען אומבעקאַנטען.

אויך איינע אַ ציגיינערין, אַמאַטינאַ, די געליבטע פון ברונערי'ן, מיט וועלכער ער האָט געלעבט די לעצטע צייט צוזאַמען האָט דערקענט אין דעם פרעמדען איהר געליבטען מאַריאָ.

וואָס זשע האָט איצט געקאָנט טון די פּאָליציי? זי האָט דעם געהיימניספולען פרעמדען אויף ס'ניי אַרעסטירט. פרוי פּראָפעסאָר קאַנעלאַ האָט נאַטירליך פּראָטעסטירט און געקעמפט געגען דער אומבעגרינדעטער אַרעסטירונג פון „איהר מאַן" פּראָפעסאָר רושוליאָ קאַנעלאַ—אָבער צי האָט זי דען געקאָנט בעווייזען גאַנץ קלאָר און אָן שום ספקות, אַז דער אומבעקאַנטער איז דווקא איהר מאַן און נישט דער געזוכטער מאַריאָ ברונערי...?

ווער אַלזאָ, איז פאָרט דער געהיימניספולער פרעמדער: פּראָפעסאָר קאַנעלאַ אדער דער גנב ברונערי?

דאָס טריבונאַל אין טורין האָט פערפיהרט אַ פּראָצעס געגען דעם אומבעקאַנטען און איהם געצוואונגען צו פעראַנטוואָרטונג פאַר די גנבות און שווינדלערייען, וואָס ברונערי האָט געהאַט בעגאַנגען — אָבער דאַגעגען האָט פּראָטעסטירט די פאַמיליע קאַנעלאַ און דער פּראָטעסט האָט דערוויל געהאַט אַ טייל־ווייזען ערפאָלג... נאָך לאַנגע סענסאַציאָנעלע פערהאַנדלונגען, מיט וועלכע עס האָט געקלונגען די גאַנצע איטאַליענישע עפענטליכקייט, האָט דער טריבונאַל אַרויסגעטראָגען אַנ'אורטייל, אַז מען קען דעם אומבעקאַנטען נישט אינדענטיפיצירען מיט דעם גנב ברונערי...

דער געהיימניספולער אומבעקאַנטער איז ווייטער געבליבען אַ טיפער סוד... ער איז ווידער צוריקגעפיהרט געוואָרען אין דעם משוגעים־הויז פון קאָלעגניאַ, —און איצט הויבט זיך אָן אויפ'סניי דער שווערער עקשנות'דיגער קאַמף צווישען די צוויי אומגליקליכע פרויען, וואָס זוכען זייער פערשוואונדענעם מאַן: דעם פּראָפעסאָר קאַנעלאַ און דעם גנב ברונערי...

א. א—וו.

פרוי בראָניסלאַוואַ אַלעצקאַ.

(צו איהר היינטיגען אויפטריט אין דער אָפּערע „מאַדאַם בעטערפליי").

היינט און מאָרגען אָווענד ווערט אויפגעפיהרט אין שטאָטישען טעאַטער די פּראַכטפולע אָפּערע פון פוטשיני „מאַדאַם בעטערפליי".

די הויפּטראָלע אין דער בעליבטער אָפּערע קרעאירט די אין לאָדז גוט בעקאַנטע גלענצענדע שוישפּילערין פרוי בראָניסלאַוואַ אַלעצקאַ.

פרוי אַלעצקאַ איז אַ קינסטלערין מיט אַ גרויסער מוזיקאַלישער קולטור. מיט אַנ'אינטואיטיווער פערשטענדניש פאַר דער ביהנע און ועל כולם פערמאָגט זי אַ זעלטען-פיינעם לירישען סאָפּראַן, מיט וועלכען זי ענטציקט די צוהערער.

פרוי אַלעצקאַ, וועלכע האָט הינטער זיך אַ רוהמפולע קינסטלערישע פערגאַנגענהייט, האָט יאָהרען לאַנג אויפגעטרעטען אויף די גרעסטע אייראָפּעאישע ביהנעס אַלס אָפּערן-זינגערין אין טעמפּעראַמענטפולע אינטערפּרעטאַטאָרין פון די שענסטע אָפּערן-אַריעס.

פרוי אַלעצקאַ, וועלכע שטאַמט פון יוגאָסלאַוויען האָט איהר קינסטלערישע פערפולקאָמקייט ערוואָרבען אין די קאָנסערוואַטאָריעס פון וויען, קראָקאָ, פּראָג און לעמבערג, וואו זי איז געווען אַ שילערין פון דעם וועלט - בעריהמטען יודישען זינגער איגנאַצי וואָרמוט.

אַ חוץ פרוי אַלעצקאַ נעהמען אַנטייל אין דער אָפּערע די בעקאַנטע וואַרשאַווער אַרטיסטען: פרוי סקאָנעטשנאַ, דאַבאָש פרעשעל, די לאָדזער זינגער לעוויטין און ווייללאַנד און די פערגרעסערטע כאָרען פון דער היגער אָפּערן-געזעלשאַפט אונטער דער לייטונג פון די בעקאַנטע דיריגענטען קליידט און באַיאַנאָווסקי.

די פרעסע-רעדוטע.

דער שענסטער באַל פון דעם סעזאָן.

(—) די פרעסע-רעדוטע, וועלכע איז פאָרגעקומען מאָנטאָג ביינאַכט אין „פילהאַרמאָניע" איז געווען דער שענסטער באַל וואָס איז ביז איצט פאָרגעקומען אין לאָדז.

צום באַל זענען געקומען די אָנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען פון לאָדז מיט וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט בראש. עס זענען אויך געווען דער סטאַראָסטאַ רושעווסקי, פּרעזעס פון פינאַנץ-אַמט טאָוואַרניצקי, לאַווניקאַס, שריפטשטעלער, די גאַנצע לאָדזער זשורנאַליסטישע וועלט, כלל-טוער א.א.

דער עולם האָט זיך זעהר גוט געווילט ביז'ן ווייסען טאָג אַריין, די קאָסטיומען זענען געווען זעהר שעהנע און אָריגינעלע, דעם ערשטען פּריז האָט בעקומען פרוי פאַטראָני פאַר אַ זעהר אָריגינעלען קאָסטיום, וועלכער איז בעשטאַנען פון אַ קלייד פון אויסשניטען פון אַלע לאָדזער צייטונגען: יודישע, פוילישע און דייטשע. בכלל איז די פרעסע-רעדוטע, וועלכע וועט געוויס ווערען אַ טראַדיציאָנעלע, געווען די געלונגענסטע און היינטיגען סעזאָן.

15-יעהריג בחור'ל דערשיסט זיין 13-יעהריגן ברודער

(—) אין דאָרף באָזשעווסקאָ איז פאָרגעקומען פאָלגענדער אומגליקס-פאַל. דער 15-יעהריגער קאַזשמיעזש טוואָרעק אַ זוהן פון אַ פערמעגליכען גוט-בעזיצער, האָט, שפּילענדיג זיך מיט געוועהר דערשאָסען זיין 13-יעהריגען ברודער פיאָטער און איהם אויפ'ן אָרט דערהרג'עט.

דער איבערגעשראָקענער קאַזשמיעזש איז אַראָבגעלאָפען צום טייך זיך דערטרענקען. עס האָבען איהם אָבגעראַטעוועט דורכגעהענדע פויערים.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

76

אויף די טרעפּען האָט ער בעגעגענט זיין קאָמערדינער און שאָפער, וועלכע זענען דערשראָקענערהייט געקומען צולויפען.

פערענאַ האָט זיי אַ וואָרף געטון צוויי טויזענד-פראַנקיגע באַנקנאָטען, אַ זאָג-טוענדיג צום שאָפער:

— בחור, לאָז נאָר אין גאַנג דעם מאָטאָר! און זעה, אַז קיינער זאָל לעם אויטאָ נישט זיין! איטליכער פון אייך וועט בעקומען נאָך צו צוויי טויזענד פראַנק, אויב עס וועט מיר געלונגען אַרויסקריגען זיך אויף דער פריי. מאַכט נישט קיין נאַרישע מינעס. איך זאָג דאָך קלאָהר: צוויי טויזענד פראַנק יעדערען! איצט ווענדט זיך אין אייך, אַז איהר זאָלט זיי בעקומען! איילט זשע זיך צו!

ער אַליין האָט זיך, נישט שטאַרק איילענדיג, אויפגעהויבען אויפ'ן צווייטען שטאָק און זיך געלאָזט געהן צום בודואַר.

אַ גרויסע פרייד האָט איהם פערגאָסען דאָס האַרץ, און עפענענדיג די טיר האָט ער מיט טריאומף אויסגערופען:

— אַ זיג! מ'טאָר אָבער אַ מינוט נישט פערלירען! ווער ס'וויל לעבען — מיט מיר!

איידער ער האָט אָבער בעוויזען אַרויסצורעדען די עטליכע ווערטער, האָט זיך פון זיין מויל אַרויסגעריסען אַ קללה.

אין צימער איז קיינער נישט געווען.

— וואָס? — האָט ער אַרויסגעשטאַמעלט — וואָס זאָל עס בעדייטען?.. ענטלאָפען?.. פלאָרענציאַ...

ער האָט זיך צעטומעלט אַרומגעקוקט, און תיכף אַלץ פערשטאַנען.

אונטער אַ פענסטער איז געווען אָפען אַ נישע, וואָס האָט אויסגעזעהן ווי אַ קאַסטען מיט אַנ'אויפגעהויבענעם דעק.

אינעווייניג, אין דער נישע האָבען זיך געזעהן משופּע'דיגע טרעפּלעך, וואָס האָבען געפיהרט אַראָפּצו...

אין איין רגע איז איהם קלאָהר געוואָרען אַלץ: ס'איז איהם אויפ'ן זינען געקומען די געשיכטע מיט דעם גראַף מאַלאָנעסקי'ס באָבע, וועלכע האָט זיך אויסבעהאַלטען אין דעם פּאַלאַץ פון איהרע אבות און האָט זיך געראַטעוועט פון אַלע רעוואָלוציע רדיפות.

דער געהיימער אַדורכגאַנג, וואָס איז געמאַכט געווען אין די דיקע ווענד פון פּאַלאַץ האָט, משמעות, געפיהרט צו עפּיס אַ ווייטען אַרויסגאַנג.

איצט איז שוין אויך קלאָהר געוואָרען אויף וואָס פאַר אַנ'אופן פלאָרענציאַ האָט זיך, אומבעמערקטערהייט, געקאָנט אַרומדרייען אין פּאַלאַץ, און נאָכשפּיאָנירען איהם, פערענאַ'ן, און וויאַזוי גאַסטאָן סויוועער פלעגט אַהער אַריין און אַרויס, נישט מורא האָבענדיג פאַר גאָרנישט.

— פאַרוואָס האָבען זיי עס מיר אָבער נישט געזאָגט? — האָט ער אַ טראַכט געטון.

זיין אויפמערקזאַמקייט האָט געווענדעט אויף זיך אַ שטיקעל פּאַפּיר, וואָס איז געלעגען אויפ'ן טיש.

דאָס זענען געווען עטליכע ווערטער, אָנגעשריבען מיט דער ציטערדיגער האַנט פון סויוועער'ן:

„מיר פּרובען צו ענטלויפען, כדי נישט צו קאָמפּראָמיטירען אייך. ביטער וועט אונז זיין, אַז מ'זאָל אונז כאַפּען. אַמוויכטיגסטען איז, אַז איהר זאָלט זיין אויף דער פריי. די גאַנצע האָפענונג אונזערע איז אויף אייך".

אונטען איז געווען אַ צושריפט פון פלאָרענציאַ'ן:

„ראַטעוועט מאַריאַ-אַנאַ'ן!"

— אַך, — האָט פערענאַ פערזאָרגט אויסגערופען, נישט וויסענדיג איצט, וואָס ער זאָל אָנהויבען צו טון — פאַרוואָס האָבען זיי זיך מיר נישט געפאָלגט? איצט זענען מיר צושיידט...

אונטען האָבען די פּאָליציאַנטען געבראָכען די טיר, הינטער וועלכער זיי זענען געווען פערשפּאַרט. איידער זיי וואָלטען די טיר אויפגעבראָכען, וואָלט ער נאָר אפשר בעוויזען צוקומען צום אויטאָ?

ער האָט אָבער בעשלאָסען צו ענטלויפען מיט דעמזעלבען וועג, וואָס פלאָרענציאַ און סויוועער, אין דער האָפענונג, אַז ער וועט זיי דעריאָגען, און אַרויסהעלפען אין פאַל פון אַ סכנה.

ער האָט דעריבער אַריבערגעוואָרפען אַ פוס איבער'ן ברעג פון דער נישע, און אַוועקשטעלענדיג זיך אויף די ערשטע טרעפּלעך פונ'ם לייטער, האָט ער זיך אָנגעהויבען צו אַרונטערלאָזען.

אויף דער הויך פון ערשטען שטאָק האָט זיך געפונען אַ געוועלבטער טונעל, אַריינגעפּאַסט אין דער ברייט פון דער וואַנד, אַזאַ שמאָלער, אַז מ'האָט דאָ געמוזט געהן מיט דער זייט.

בעלויכטענדיג זיך דעם וועג מיט אַנ'עלעקטריש לעמפּעל, איז פערענאַ ווייטער געגאַנגען.

ער איז אַזוי אַדורך דרייסיג מעטער אַנ'ערך, און דורך אַ צווייטען טונעל זיך דערנעהנטערט צו אַנ'עפענונג, וואָס איז געווען אויסגעשניטען אין אַ פּאָדלאָגע, צו וועלכער עס האָבען אויך געפיהרט טרעפּלעך.

די אַנטלאָפענע זענען געוויס געגאַנגען מיט דעם וועג.

אונטען האָט ער זיך געפונען אין אַנ'אָפענעם וואַנד-שראַנק, איבער וועלכען עס איז געהאָנגען איצט אַ פונאַנדערגעשפּרייטער פאָרהאַנג.

אונטער דער שאַפע איז געווען איינגעמויערט אַ גרויסע בעט, וואָס האָט כמעט פערנומען דעם גאַנצען אַלקער.

דאָן לואי איז אַדורך דעם אַלקער, און איז אַריין אין צימער, וואָס איז געווען אָפּגעטיילט מיט אַ פאָרהאַנג.

דאָרט ערשט האָט ער פערשטאַנען, אַז ער געפינט זיך אין פלאָרענציאַ'ס צימער.

(פאָרטזעצונג קומט)

אויף ראַטעס! אויף ראַטעס!

דאס ניי-ערעפענטע

טאַפּעציר=געשעפט

24 № קאנסטאנטינער-גאס № 24

(פראנט = געוועלב) — עמפפעהלט דער געעהרטער קונדשאַפט אַ רייכען אויסוואַהל פון

גע‎בעטע שטיהל, קאַזעטקעס, אטאמאנען,

מאטראצען און נאָך אַנדערע פערשידענע טאַפּעציר-געגענשטענדען.

צוגענגליכע פרייזען! רעיעלע בעהאַנדלונג! קומט איבערצייגט אייך!

151

Adam

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

הויט און וועגעריש קראַנקהייטען און ליבס-חלק אינבאַ. עמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

אַ קאַראַקולענער שעהנער פּאַלטען

פּאַסט ניי זאָפּאָרט ביליג

צו פערקויפען

האָטעל „מאַנטייפעל" צימער 32.

274

ZŁOTY MEDAL na WYSTAWIE w KATOWICACH 1927.

Zastępca na Łódź: S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל

מעבעל

בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט אין פייך

44 מעבעל-געשעפט 44

נדאַנסקא (דלוגא)

טעלעפאָן 62-56

CH. ŁAZNIK

[illegible] מעבעל שעהן גוט און ביליג, בעקומען פערשידענע

בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנען, פעלצען, ניי-מאַשינען, סאַמאָוואַרען, אַנציגער [illegible]

[illegible] די העכסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

היינט, מיטוואך ד. 22 פעברואר ד. י.

פּינקטליך 9 אָוונד אויפ'ן וועכענטליכען

טעע=אָוונד

וועט אין קלוב פון יודישען פרויען-פערבאַנד „וו. י. ז. א." אַלעע קאָשטשושקי 21

ה' רעד. אוגער האַלטען אַ רעפעראַט

וועגען דער איבערזיכט פון דער פרעסע פאַר די לעצטע 3 וואכען.

איינטריט פאַר מיטגלידערינס און אַריינגעפיהרטע געסט פריי.

276

מעבעל

געלעגענהייטס=אויס=פערקויף פון גענוצט

אין גוטען צושטאַנד זאַוואַדזקאַ 11 טעגליך פון מאָנטאָג ביז דאָנערשטאָג פון 5–8 אָוונד.

צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

492

Lekarz-Dentysta

JAKÓB KARMAZYN

ul. Południowa 2

פאַר פערזיכערטע אין קראַנקען-קאַסע ספעציעלע הנחות

ביים בעשטעלען קינסטליכע ציינער, ווערען אומזיסט געהיילט די ציינער און בעזייטיגט קראַנקע וואָרצלען אָהן שמערצען

בעראַטונג אומזיסט

258

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט נאָך פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהייטען, צאהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספעציעלער דענטאַטעריע פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 5—7 אין אָוונד. צו ביליגע פרייזען.

צוריקגעקעהרט.

וְעַתָּה אִישִׁים שִׁמְעוּ לִי

וְעַל תָּסוּרוּ מֵאִמְרֵי פִי

לְדִבְרֵי הַקְשִׁיבָה לְאִמְרֵי הַט אָזְנֶיךָ

און אז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאָווע ספּראַוועס, ואַלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פעטריקאווער 17

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי

ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס

אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס צי-ווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואַ-לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד-ראַזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטער-ציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותּפות-אַקטען

מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ, רעכט-קאָנסולענט.

אַכטונג, חזנים ווי אויך זינגער!

זינגען פון נאָטען ערלערן איך גרינדליך אין משך פון אַ קורצע צייט, איך נעהם אויך אָן איינצושטודירען אַ כאָר אויפ'ן אָרט, ווי אויך אויף דער פּראָווינץ. ביטע זיך צו איבערצייגען! א. קאַרנאַווסקי, שענקע-וויטשאַ 64, 2-טער הויף, פּאַרטער ל., וו. 67.

139

בּאַדע=וואַנעס

אַלעראַרט און

וועש=קעסלען

„ZGODA"

בעקומט מען ביי דער בעוואוסטער פירמע —

34 ציגעל-גאַס 34, אין הויף, עקע פעטריקאווער

טעלעפאָן 34-51.

בעמערקונג: וואַנעס ווערען אויך אויסגעבאָרגט.

פּרייז 2 זל. שנעל און רעיעל! פּרייז 2 זל.

רעכטס=קאָנסולענטען=ביוראָ

„פּאָראַדאַ"-„PORADA"

10 פּיעטריקאָווער 10

אונטער לייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען און רוטינירטען געריכטס-סעקרעטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען.

258

לעטשניצע

פון דאַקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערוועז קראַנקהייטען	12—2 [illegible]
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11—1½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווייגבערג	אינ. חערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראַדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-מונדהיילונג, בעליכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

אַ רענטגען=אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכליכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַרע טעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.

אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאַט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט

פּראָפ. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד

אַ יונגערמאַן

26 יאָהר אַלט פון אַ אַנשטענדיגע פאַמיליע זוכט אַ פּאָסטען אין אַ געשעפט אָדער פאַבריק וואָס פאַר ארבייט עס זאָל נישט זיין, עס קאָן אויך זיין אַלס נאַכט וועכטער מיט גאַראַנטיעס אויף גאַנץ קליינע בעדינגונגען. אָפּערטען אונטער ליטערע Ch. Sz.

275

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-בעשטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע. נעהמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—8 אין אָוונד.

לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאַהן=כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען פון מויל, שטשענקעס, גומענס, דרושענלעס, צאהן-פיסטעלעס [illegible] נעהמט אָן פון 1½—5 [illegible] 10—12

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכע נעמט אָן פון 5–9 אָוונד

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונד. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ באַזונ. וואַרטע-זאַל.

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

וועגערישע און האָר-הויט-קראַנקהייטען. מענער שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונד

דאַמען פון 4—5 נאָכמ.

ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.

H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, וועגערישע און מענער-שוואַכע - קראַנקהייטען היילונגס-קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל).

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7

נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

Dr. med. ST. HEINRICH

POMORSKA 10, tel. 47-67.

ספּעציאַליסט פאַר קינדער- אין אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמיטאָג.

Dr. Med.

I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און הערץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמ.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.